

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Etelä-Karjalan palvelukohteiden opastussuunnitelma

Etelä-Karjalan palvelukohteiden opastussuunnitelma

5/2011

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen julkaisuja

ISBN 978-952-257-343-8 (painettu)
ISBN 978-952-257-344-5 (PDF)

ISSN-L 1799-1951
ISSN 1799-1951 (painettu)
ISSN 1799-0610 (verkkajulkaisu)

Julkaisu on saatavana myös verkkajulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut>
<http://www.ely-centralen.fi/kaakkois-suomi/publikationer>

Taitto: Sito Oy
Kansikuva: Saimaa Gardens
Valokuvat: Sito Oy
Kartat: Sito Oy © Karttakeskus lupa nro L4356

Kopijyvä Oy, Kouvola 2011

ESIPUHE

Palvelukohteilla tarkoitetaan tienkäyttäjille palveluja tarjoavia palveluyrityksiä ja –toimintoja. Palvelukohteiden opastukseen käytetään erilaisia opastusmerkkejä ja kohdetunnuksia. Opastusmerkkien asettaminen on yleensä opastettavan kohteen ylläpitäjän vastuulla. Opastusmerkit edellyttävät tienpitäjän lupaa.

Vuonna 2007 palvelukohteiden viitoitusuudistuksessa laajennettiin opastusmerkeissä ruskean värin käyttöä, lisättiin kohdetunnuksen määrää ja otettiin käyttöön uusia opastusmerkkejä. Myös palvelukohteiden viitoitusohjeita ja yleisiä viitoitusperiaatteita tarkistettiin. Liikennemerkkiuudistus ja sen toteuttaminen on yksi syy palvelukohteiden opastussuunnitelmien laatimiseen.

Etelä-Karjalaan on rakenteilla Pohjoismaiden suurin matkailukohde Saimaa Gardens. Lisäksi alueelle on tullut runsaasti mökkimajoitusyrittäjiä. Edellinen vuonna 1993 laadittu palvelukohteiden opastussuunnitelma on vanhentunut.

Uutta suunnitelmaa laadittaessa on käytetty Tiehallinnon vuonna 2007 uusittuja ohjeita ”*Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen*” ja ”*Palvelukohteiden viitoitus*”.

Suunnitelman ohjausryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet:

Jukka Tamminen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Vesa Savola	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Antti Pirttijoki	Pirkanmaan ELY-keskus
Marjo Wallenius	Etelä-Karjalan liitto
Markku Heinonen	Lappeenrannan kaupunki
Pasi Leimi	Lappeenrannan kaupunki
Hannu Lappalainen	GoSaimaa
Ismo Pöllänen	Imatra
Eija Mertanen	Imatra

Ohjausryhmä on pitänyt kolme kokousta. Helmikuussa 2011 on pidetty palvelukohdeyrittäjille ja sidosryhmille tarkoitetut esittelytilaisuudet Lappeenrannassa ja Imatralla.

Konsulttina toimineessa Sito Oy:ssä suunnitelman laatimisesta ovat vastanneet Juha Hämäläinen, Marjaana Huhta ja Aki Nurmilaukas.

Kouvola huhtikuussa 2011

Kaakkois-Suomen Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus.

Sisältö

1 JOHDANTO	7
1.1 Palvelukohteiden opastusjärjestelmä.....	7
1.2 Palvelukohteiden opastusmerkit	8
1.3 Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma	10
2 Suunnittelualaue	12
2.1 Tieverkko.....	12
2.2 Etelä-Karjala matkailualueena.....	13
3 Opastuksen nykytila	14
3.1 Nykyinen palvelukohteiden viitoitus Etelä-Karjalan alueella	14
3.2 Palvelukohteiden viitoituksessa esiintyviä ongelmia	14
4 PALVELUKOHTTEIDEN OPASTUS	16
4.1 Opastuksen yleisperiaatteet.....	16
4.2 Suunnitelman laatiminen ja sisältö.....	17
4.3 Suunnitelman sisältö palvelukohdetyypeittäin	19
4.3.1 Opastustoimisto (tunnus 712).....	19
4.3.2 Ensiapu.....	20
4.3.3 Autokorjaamo (tunnus 721) ja huoltoasema (tunnus 722).....	20
4.3.4 Hotelli tai motelli (tunnus 723)	21
4.3.5 Ruokailupaikka (tunnus 724)	22
4.3.6 Kahvila tai pikaruokapaikka (tunnus 725)	23
4.3.7 Retkeilymaja (tunnus 731)	23
4.3.8 Leirintäalue (tunnus 733) ja matkailuajoneuvoalue (tunnus 734)	24
4.3.9 Ulkoilualue (tunnus 742)	25
4.3.10 Museo tai historiallinen rakennus (tunnus 772a)	25
4.3.11 Luontokohde (tunnus 772c).....	26
4.3.12 Näköalapaikka (tunnus 772d).....	26
4.3.13 Muu nähtävyys (tunnus 772f)	27
4.3.14 Uintipaikka (tunnus 773a).....	28
4.3.15 Kalastuspaikka (tunnus 773b)	28
4.3.16 Hiihtohissi (tunnus 773c)	28
4.3.17 Golfkenttä (tunnus 773d)	29
4.3.18 Huvi- tai teemapuisto (tunnus 773e).....	29
4.3.19 Mökkimajoitus (tunnus 774a).....	30
4.3.20 Aamiaismajoitus (tunnus 774b)	30
4.3.21 Suoramyyntipaikka (tunnus 774c)	31
4.3.22 Käsityöpaja (tunnus 774d).....	31
4.3.23 Ratsastuspaikka (tunnus 774f)	32
5 MATKAILUTIET	33
5.1 Matkailutiet suunnittelualueella	33
5.2 Matkailuteiden reittiviitoitus	34
5.3 Matkailutietunnusten käyttö palvelukohteiden opastuksessa.....	34
6 Opastuslupamenettely	36

7 Opastussuunnitelman toteuttaminen ja ylläpito.....	38
Kirjallisuus.....	39
Liitteet	40

1 JOHDANTO

Palvelukohteilla tarkoitetaan tienkäyttäjille palveluja tarjoavia palveluyrityksiä ja –toimintoja. Tällaisia ovat esim. hotellit, retkeilymajat, leirintäalueet, kahvila- ja ravintolapalvelut, erilaiset aktiviteetit ja nähtävyydet. Myös paljon liikennettä aiheuttavat kohteet, kuten uimapaikat, museot, huvipuistot ja laskettelukeskukset, on opastettu opastusmerkein. Palvelukohteiden opastukseen käytetään erilaisia opastusmerkkejä ja kohdetunnuksia. Opastusmerkkien asettaminen ja ylläpito ovat yleensä opastettavan kohteen ylläpitäjän vastuulla. Opastusmerkit edellyttävät tienpitäjän lupaa.

1.1 Palvelukohteiden opastusjärjestelmä

Maantiellä viitoituksen tarkoituksena on yhdessä asianmukaisen tiekartan kanssa, johon tienkäyttäjä tutustuu ennen matkalle lähtöä, opastaa tienkäyttäjä kohteeseen edullisinta reittiä. Palvelukohteiden viitoitus täydentää reittiopastusta osoittamalla tienkäyttäjälle tämän matkan aikana tarvitsemissa palveluissa. Opastusjärjestelmän rakenne muodostuu kolmesta tasosta (kuva 1-1).

Kuva 1-1 Opastusjärjestelmän kolmitasoinen rakenne. (Lähde: Tiehallinnon ohjejulkaisu: Palvelukohteiden viitoitus, TIEH 2000021-07.)

Ensimmäinen taso – Tiekartat ja tieverkon viitoitus

Tienkäyttäjä suunnistaa tieverkolla tiekartassa esitettyihin kohteisiin vertailemalla tiekarttaa ja tieverkon viitoitusta toisiinsa. Suunnistaminen tieverkolla on mahdollista tunnistamalla tienviitoista tiekartalla esiintyvät tienumerot ja maantieteelliset erisnimet.

Toinen taso – Opastuspaikat

Tienkäyttäjä suunnistaa tiekartalle merkittyyn tai viitoitettuun opastuspaikkaan halutessaan monimuotoisempaa ja tarkempaa tietoa sijaintiympäristönsä palveluista ja kohteiden sijainnista kuin mitä tiekartta tarjoaa. Opastuspaikassa tienkäyttäjän on mahdollista täsmätä sijaintinsa tiekartalla, mikäli sijainnista on ollut epävarmuutta. Opastuspaikkaan saapuessaan tienkäyttäjä kohtaa vähintään ulko- tai sisätiloihin sijoitetun alueellisen opastuskartan (opastuspiste) sekä mahdollisesti myös esimerkiksi sisätiloihin sijoittuvan interaktiivisen opastuspäätteen tai matkailuneuvontapiste (opastustoimisto).

Opastuspaikkojen tärkeä tehtävä on opastaa tienkäyttäjää sille tielle, josta lopulliseen määräänpään käännetään. Hyvin varustetusta opastuspaikasta tienkäyttäjää voi ottaa mukaansa alueen matkailupalveluja esittelevän kartan, joka toimii varmistuksena matkalla perille.

Kolmas taso – Lähiviitoitus

Tienkäyttäjää ohjataan perille kohteeseen lähiviitoituksella. Lähiviitoituksen perustyökaluja ovat osoitejärjestelmää tukevat tien- ja kadunnimikilvet sekä lähi-, paikallis- ja erityiskohteita osoittavat tienviitat, joita täydennetään tarvittaessa palvelukohteiden opastusmerkeillä ja erilaisilla toimintoja kuvaavilla osoiteviitoilla.

1.2 Palvelukohteiden opastusmerkit

Käytettävät liikennemerkit ja tunnukset

Tienkäyttäjille tarkoitettuja palveluja osoitetaan tieliikenneasetuksen mukaisilla (kuva 1-2)

- palvelukohteen A- ja B-tyyppin opastustauluilla
- palvelukohteen erkanemisviitalla
- palvelukohteen osoiteviitalla
- palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä ja
- matkailumerkeillä.

Palvelukohteen opastustauluja käytetään kauempaa tapahtuvaan opastukseen mm. silloin, kun reitti opastettavaan kohteeseen kääntyy risteyksissä.

Palvelukohteen osoiteviittaa ja sen ennakkomerkkiä käytetään lähiopastuksena osoittamaan kohteeseen johtavaa liittymää.

Palvelukohteiden opastusmerkeissä käytetään tieliikenneasetuksen mukaisia tunnuksia (kuva 1-3).

Merkkien ja tunnusten käyttöä on käsitelty tarkemmin Tiehallinnon ohjeessa *Palvelukohteiden viitoitus*

Kuva 1-2 Palvelukohteen viitoituksessa käytettävät liikennemerkkit.

MATKAILUTIET

NÄHTÄVYYDET

AKTIVITEETIT

MAASEUTUYRITYKSET

Kuva 1-3 Palvelukohteen viitoituksessa käytettävät tunnukset.

Samassa pystytystelineessä voi olla yleensä enintään kolmen kohteen opastus. Saman pystytystelineen taulussa voidaan esittää yhteensä enintään kymmenen tienkäyttäjälle tarkoitettua tietoa, joita ovat tunnukset, nuolet, nimet, aukioloajat ja etäisyydet.

Käytettävät värit

Palvelukohteen opastusmerkeissä käytetään sinistä ja ruskeaa pohjaväriä. Sininen on perusväri osoitettaessa kaikille tienkäyttäjille, kuten matkailijoille, ammattiautoilijoille ja liikematkustajilla tarkoitettua yleisesti matkoihin liittyvää palvelua (päätoiminnon tunnus 711 – 742). Ruskea on perusväri osoitettaessa vapaa-ajan matkailuun liittyvää palvelua (päätoiminnon tunnus 771 – 774).

Opastusmerkeissä voidaan tarvittaessa yhdistää sekä sinistä että ruskeaa perusväriä. Tarkemmin värien käytöstä eri tilanteissa on ohjejulkaisussa *Palvelukohteen viitoitus*.

Palvelukohteen opastusmerkkiuudistus vuonna 2007

vuonna 2007 tehtiin päätökset laajasta palvelukohteen opastusmerkkejä koskevasta uudistuksesta. Merkittävimmät muutokset ovat:

- Palvelukohteen opastuksessa otettiin käyttöön runsaasti uusia tunnuksia (esim. museo tai historiallinen rakennus, luontokohde, näköalapaikka, eläintarha tai -puisto, golfkenttä, huvi- ja teemapuisto, aamiaismajoitus, suoramyyntipaikka, käsityöpaja, kotieläinpiha ja ratsastuspaikka).
- Opastusmerkeissä otettiin käyttöön ruskea pohjaväri vapaa-ajan matkailuun liittyville palveluille.
- Uutena liikennemerkinä otettiin käyttöön ruskeapohjainen palvelukohteen osoiteviitta ja sen ennakkomerkki, jossa voidaan esittää yksi ruskeapohjaisen merkkiryhmän tunnus.
- Aiemmin kokeilulupiin perustunut matkaluteiden viitoitus virallistettiin. Matkailutietunusta on jatkossa mahdollista käyttää yksittäisen palvelukohteen tai matkailutietunusta sisältävän opastuspaikan opastuksessa.

- Aiemmin maaseutuyritysten opastuksessa käytetty mustapohjainen ”tähtämerkki” jää pois ja maaseutuyritysten viitoitus tapahtuu jatkossa ruskeapohjaisten tunnusten avulla.

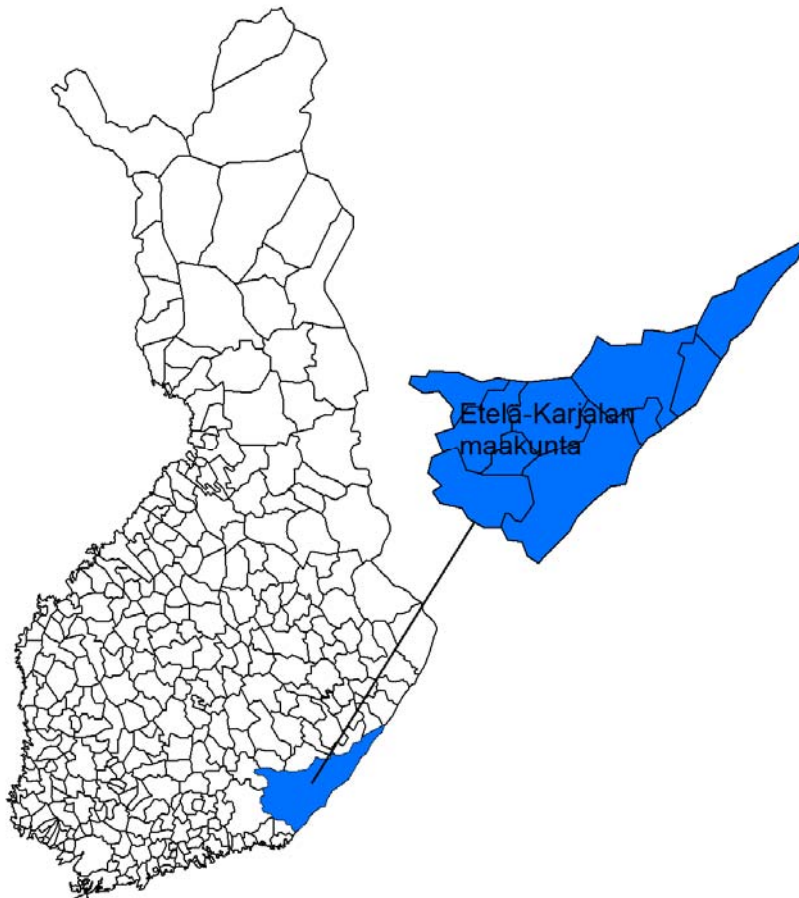
Palvelukohteiden viitoitus tulee muuttua uusien käytäntöjen mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Opastuspaikkojen viitoitus oli uusittava jo vuoden 2009 loppuun mennessä.

1.3 Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma

Palvelukohteiden alueellisia opastussuunnitelmia tehdään kolmella tasolla:

1. Palvelukohteiden maakunnallinen opastussuunnitelma
 - Maakuntaa tai vielä laajempaa aluetta käsittävä opastussuunnitelma.
2. Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma
 - Useita kuntia tai tiejaksoja käsittävä opastussuunnitelma.
3. Palvelukohteiden paikallinen opastussuunnitelma
 - Esimerkiksi matkailualueita, kunnan keskustaajamaa tai ylipäättänsä paljon palveluja käsittävän alueen opastussuunnitelma

Kaakkois-Suomen kolmen maakunnan – Kymenlaakson, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon maakuntien palvelukohteiden opastussuunnitelma on tehty rinnan Savonlinnan seudullisen suunnitelman kanssa. Maakuntatason suunnitelmassa esitetyt periaatteet ja ratkaisut ovat ohjanneet tämän seututason suunnitelman laadintaa (kuva 1-4).

Kuva 1-4 Alueellinen opastussuunnitelma voidaan suunnittelualueen tyypin perusteella jakaa maakunnallisiin, seudullisiin ja paikallisiin opastussuunnitelmiin. (Pohjakartta © MML, 2011).

Seutukohtaisen palvelukohteiden viitoitussuunnitelman tavoitteina on

- edistää palvelukohteiden viitoituksen yleisten tavoitteiden toteutumista
- aikaansaada suunnittelualueelle yhtenäinen, selkeä ja ajallisesti kestävä sekä helposti ymmärrettävä viitoitusjärjestelmä, jossa on otettu huomioon vuonna 2007 muuttuneet opastusmerkit
- varmistaa yrittäjien tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu viitoittamalla samantyyppiset palvelut samalla tavalla
- lisätä opastuksen uskottavuutta huolehtimalla siitä, että viitoitettavien palvelujen laatu vastaa viitoituksen perusteella saatua mielikuvaa
- helpottaa Liikenneviraston (tai Pirkanmaan ELY-keskuksen) lupakäsittelijöiden ja sidosryhmien tehtäviä opastusasioissa.

Seudullisessa opastussuunnitelmassa kartoitetaan kaikki viitoituskelpoiset palvelukohteet sekä inventoidaan kohteiden nykyinen viitoitus, täsmennetään yleisiä viitoitusperiaatteita alueellisiin olosuhteisiin paremmin sopiviksi ja laaditaan kartoille alueellisten periaatteiden mukaiset opastusmerkkisuunnitelmat.

Suunnitelmassa esitetään, millaisin opastusmerkein ja kuinka kaukaa yksittäisen palvelukohteen opastus tulisi toteuttaa. Suunnitelma ohjaa palvelukohteiden opastuksen toteuttamista, mutta lopullisesti yksittäisen kohteen opastuksen toteuttaminen ratkaistaan asiaa koskevan lupahakemuksen perusteella, jolloin tarkistetaan lupapäätökseen vaikuttavien tietojen ajantasaisuus. Suunnitelman avulla palvelukohteiden haltijat voivat arvioida opastuksen toteutustapaa ja laajuutta. Suunnitelma nopeuttaa lupakäsittelyä.

Vaikka tietty palvelukohde on suunnitelmassa merkitty opastettavaksi, ei tämä edellytä opastuksen toteuttamista, vaan asia on palvelukohteen haltijan ratkaistavissa. Toisaalta se, että tiettyä palvelukohdetta ei ole merkitty suunnitelmassa opastettavaksi, ei välttämättä estä opastusluvan saamista varsinkaan, mikäli tilanne on muuttunut suunnitelman laatimisvaiheessa käytettävissä olleista tiedoista. Epäselvissä tapauksissa kannattaa ottaa yhteyttä ELY-keskuksen lupayhdyshenkilöön, joka voi arvioida tilanteen ja antaa ohjeita ennen lupahakemuksen laatimista.

2 Suunnittelualue

2.1 Tieverkko

Suunnittelualueeseen kuuluvat Lappeenrannan, Luumäen, Savitaipaleen, Lemm, Taipalsaaren, Suomenniemen, Imatran, Ruokolahden ja Rautjärven kunnat (kuva 2-1). Parikkala kuuluu Etelä-Savon palvelukohteiden opastussuunnitelmaan.

Suunnittelualueella asui lokakuun 2010 lopussa 133 774 henkilöä.

Suunnittelualueen kautta kulkevia pääteitä ovat:

- Helsinki – Joensuu – Kajaani, valtatie 6
- Kokkola Nuijamaa, valtatie 13
- Hamina – Luumäki, valtatie 26

Pääteitä täydentää seutu- ja yhdystieverkosto sekä taajama-alueilla katuverkosto.

Valtatiellä 6 on välillä Mansikkala – Oritlampi moottoritieosuus. Opastuskriteerit ovat moottoritieillä tiukemmat muuhun päätieverkkoon nähden.

Kuva 2-1 Suunnittelualueen maanteiden toiminnallinen luokitus ja liikennemäärät vuonna 2007 (Lähde: Tiehallinnon liikennemääräkarta).

2.2 Etelä-Karjala matkailualueena

Etelä-Karjala tunnetaan osana luonnonkaunista Järvi-Suomea. Suomen suurin järvi Saimaa kanavineen luo osan matkailun mahdollisuuksista menestyä. Matkailu painottuu pääteiden varrelle ja Saimaan rannoille.

Palvelukohteista merkittävimpiä ovat Imatran Kruununpuisto koskineen, Lappeenrannan Linnoitus ja satama-alue sekä Imatran kylpylä.

Historiallisesti merkittäviä kohteita ovat linnoitukset sekä lähihistoriaan liittyvät museot ja muistomerkit. Linnoituksista uusin on Salpalinja, joka rakennettiin toisen maailmansodan aikaan Neuvostoliiton hyökkäystä vastaan.

Lappeenrantaan tullaan rakentamaan lähiaikoina pohjoismaiden suurin matkailukeskus Saimaa Gardens, johon on suunnitteilla mm. kylpylä wellness-palveluineen, täysimittainen golf-kenttä, huvivenesatama, innovaatiokeskus ja tapahtuma-areena. Matkailukeskukseen tulee lukuisia pienyrityksiä, joista esimerkkinä jo toiminnassa oleva Salpasafarit. Alue valmistuu arviolta vuonna 2012.

Kuva 2-2 Hiekkalinna. Lappeenrannan satamaan on rakennettu jo useampana kesänä eriaiheisia hiekkalintoja.

3 Opastuksen nykytila

3.1 Nykyinen palvelukohteiden viitoitus Etelä-Karjalan alueella

Taulukko 3-1. Nykyisin opastauluin opastetut palvelukohteet päätunnuksen mukaan.

PÄÄTUNNUS (NYKYTILA)		
712	Opastus information	20
716	Nähtävyys	22
721	Autokorjaamo	4
722	Huoltoasema	8
723	Hotelli	7
724	Ravintola	5
725	Kahvila	7
731	Retkeilymaja	2
733	Leirintäalue	3
734	Matkailuajoneuvoalue	0
741	Levähdysalue	1
742	Ulkoilualue	0
752	Maaseutuyritys	36
YHTEENSÄ		115

ELY-keskus on vuosina 2006 ja 2007 kuvannut maanteiden varsilla olevat palvelukohteiden opastetaulut. Nykytila inventointia on täydennetty suunnittelutyön ohjausryhmän ja Googlen Streetview-ohjelman avulla.

Palvelukohde yrittäjät ovat anoneet ja pystyttäneet uusia palvelukohdeopasteita kartoituskuvausten jälkeen, mikä voi vääristää nykytilainventointia.

Nykyisellään suunnittelualueella on 115 kpl palvelukohteita, jotka on opastettu opastauluin. Päätunnuksen mukaan luokiteltuna näistä yleisimpiä ovat (opastuspisteitä ei huomioitu):

- Nähtävyydet (716) 22 kpl
- Maaseutuyritykset (752) 36 kpl
- Huoltoasemat (722) 8 kpl

Osoiteviitoin opastettujen kohteiden määrästä ei ole tarkkaa tietoa.

3.2 Palvelukohteiden viitoituksessa esiintyviä ongelmia

Etelä-Karjalan palvelukohteiden viitoituksen tila on kohtalainen. Nykyiset viitoitetut palvelukohteet täyttävät viitoituskriteerit. Alueen matkailu on kasvanut erittäin vilkkaaksi ja matkailun kasvun odotetaan jatkuvan.

Suunnittelualueen kohteiden viitoituksessa esiintyvät ongelmat ja puutteet keskittyvät suuriin, jo olemassa oleviin ja rakennettaviin vapaa-aikakeskuksiin. Imatran Ukoniemen alue ja Lappeenrannan Saimaa Gardens pitävät sisällään niin paljon matkailijoille suunnattuja palveluita, ettei viitoitusperiaatteiden suomissa rajoissa pystytä esittämään tunnuksilla kaikkea tarjolla olevaa palvelua.

Etelä-Karjalassa on tapahtunut kuntaliitos kahden kaupungin Lappeenrannan ja Joutsenon välillä. Kuntarajojen muuttuessa vanhat kuntien rajoilla olleet palvelukohteiden infopisteet ovat jääneet vaille tarkoitusta. Uudet palvelukohteita palvelevat infopisteet on rakennettu suurien liikennemyymälöiden yhteyteen.

Muut ongelmat viitoituksessa:

- Imatran kaupungin hajanainen taajama-alue useine keskittymineen haittaa palveluyrittäjien toimintaa, koska Imatra opastetaan useasta kohtaa ohi yrittäjien toimipisteiden.
- Lemin kunnan opastuksen ongelmana on opastuksen puuttuminen vt 6 Selkäharjun eritasoliittymässä, jonka kautta kulkee suuri osa Etelä-Karjalan matkailijoista.

4 PALVELUKOHTTEIDEN OPASTUS

4.1 Opastuksen yleisperiaatteet

Palvelukohteiden opastuksessa käytetään:

- Opastustauluja yleensä silloin, kun kohdetta opastetaan kauempaa ja opastettava reitti kääntyy liittymissä.
- Osoiteviittaa ja mahdollisesti osoiteviitan ennakkomerkkiä kohteen lähiopastuksena.

Opastusetäisyyteen vaikuttavat:

- Palvelukohteen luonne ja sisältö
 - erilaiset palvelukohteet opastetaan eri tavoin (vrt. huvipuisto/mökkimajoitus)
 - mm. laatutekijät, kapasiteetti ja kävijämäärä vaikuttavat
- Sijainti suhteessa muihin vastaaviin palveluihin ("kilpailutilanne")
 - esim. majoitus- tai ravitsemisliikkeistä opastetaan pääsääntöisesti lähimmät
- Palvelukohteen sijainti ja tieluokka
 - taajamissa opastus rajatumpaa kuin muualla
 - taajamien ulkopuolella tien luonne ja -luokka vaikuttavat opastukseen
 - moottoritie, moottoriliikennetie tai runkotie ovat rajatuimpia
 - valtatiellä ja kantatiellä on rajoituksia
 - seututiellä ja yhdystiellä voidaan opastaa etäämpää

Muita opastuksessa käytettäviä periaatteita ovat:

- Palvelukohteiden opastusmerkeissä voi esiintyä vain opastuskriteerit täyttävien toimintojen tunnuksia riippumatta siitä, onko kyseessä kohteen pää- tai oheistoiminto. Pitkiä opastusetäisyyksiä käytettäessä opastuskriteerien tulee täytyä selkeästi.
- Tienkäyttäjä muodostaa mielikuvan palvelukohteesta viitoituksessa esitettyjen tunnusten perusteella. Tämän vuoksi kohteesta on löydettävä vähintään opastusmerkissä esitetyt palvelut kullekin palvelulle tyypillisenä ja säännöllisenä aukioloaikana.
- Toimintakauden päättyessä opastusmerkki tulee poistaa tai peittää. Myös yksittäinen tunnus tulee peittää muun toiminnan jatkuessa.
- Palvelukohde viitoitetaan aina aloituskohdasta perille saakka. Viitoituksen jatkuvuuteen ei vaikuta se, kulkeeko viitoitettava reitti maantiellä, kadulla tai yksityisellä tiellä.

Yksittäistä opastustaulua koskevia periaatteita:

- Palvelukohteen opastustaulussa voidaan esittää viitoitettavasta kohteesta enintään kolme tärkeintä viitoituskriteerit täyttävän toiminnon tunnusta, jotka asetetaan tärkeysjärjestykseen vasemmalta oikealle.
- Liikenneturvallisuussyistä johtuen samassa pystytystelineessä voi olla enintään kolmen kohteen tai palvelun opastustaulut, joissa voidaan esittää yhteensä enintään kymmenen tienkäyttäjälle tarkoitettua tietoa.
- Liittymän yhdellä tulosuunnalla voi tieverkon viitoitukseen kuuluvan suunnistustaulun lisäksi olla palvelukohteiden opastusmerkkejä enintään kahdessa pystytystelineessä, joista vain toisessa saa olla B-tyypin palvelukohteen opastustauluja. Tieverkon suunnistustaulun ja palvelukohteiden opastusmerkkien lisäksi liittymän yhdellä tulosuunnalla voi olla myös matkailutiemerkki tai yleisötilaisuuksien viitoituksessa käytettävä tilapäinen merkki.

Pääteillä, joiden liittymissä saattaa olla "ylitarjontaa" liittyvien teiden suunnassa oleviin kohteisiin, pyritään eri palvelukohteiden opasteita yhdistämään samaan pystytystelineeseen. Tämän vuoksi

on tavoiteltavaa, että yritykset jo opastuslupaa hakiessaan neuvottelevat yhteisten opastustaulujen toteuttamisesta.

Jos viitoitettavia palveluja on niin paljon, ettei kaikkien kohteiden opastusmerkkejä saada mahtumaan liittymän yhdellä tulosuunnalla kahteen palvelukohteiden opastusmerkkejä sisältävään pystytystelineeseen, viitoitetaan palvelukohteet yleensä opastuspisteen kautta. Tällöin tienkäyttäjää opastetaan opastuspisteessä olevilla opastuskartoilla mahdollisimman monipuolisesti alueen palveluista, myös sellaisista, joita ei voida kohdekohtaisesti osoittaa palvelukohteiden opastusmerkeillä.

4.2 Suunnitelman laatiminen ja sisältö

Suunnitelman pohjana on käytetty Tiehallinnon v. 2007 valmistunutta ohjetta *Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen*.

Palvelukohteiden opastuksen nykytila

Kaakkois-Suomen tiepiiri on alkuvuodesta 2007 inventoinut ja digikuvannut kaikki tienvarsilla olevat opastustaulut. Tätä kautta suunnitelmaa laadittaessa on ollut käytettävissä kattava tieto opastustauluihin nykyisin opastetuista palvelukohteista. Inventointi on kattanut koko maantieverkon, mutta ei katuja tai yksityisteitä. Inventointitietoja on tarkistettu ja täydennetty maastokäyntien yhteydessä.

Osoiteviitat eivät sisällyneet tiepiirin inventointiin. Osoiteviittojen käyttöä on kartoitettu maastokäyntien yhteydessä, mutta näistä ei ole ollut käytettävissä kattavaa tietoa nykytilasta.

Digikuva-aineiston ja maastokäyntien avulla on muodostettu käsitys opastuksen laajuudesta, toteuttamistavasta sekä opastustaulujen kunnosta ja asianmukaisuudesta.

Opastettavien palvelukohteiden selvittäminen

Suunnitelman pohjaksi on koottu tiedot palvelukohteista, jotka saattavat tulla kysymykseen opastettavina kohteina. Tavoitteena on ollut saada kattava luettelo suunnittelualueen palvelukohteista.

Palvelukohdetiedot on koottu seuraavista lähteistä:

- Nykyisin opastetut kohteet on selvitetty tiepiirin opasteinventoinnin aineistosta.
- Matkailun markkinointiorganisaation GoSaimaan esitteet.
- Kuntien internet sivustot ja maakuntakaava.
- Erilaiset matkailu- ja kuntaesitteet sekä internetissä että paperiversioina.
- Suunnittelutyön ohjausryhmän jäsenten kokoamat tiedot.

Luettelo palvelukohteista on liitteenä 1. Palvelukohteista on koottu yrityksen/kohteen nimi- ja osoitetiedot, kohteen palvelun sisältö (määritelty päätunnus ja sivutunnukset), palvelujen määrä- ja laatutietoja sekä muuta opastuksen toteuttamiseen vaikuttavaa informaatiota. Tietoja on täydennetty maastokäyntien yhteydessä.

Osoitetietojen perusteella kohteet on paikannettu (haettu koordinaattitiedot) kohteiden sijoittamiseksi kartalle ja maastokäyntejä varten. Paikantamista on joidenkin kohteiden osalta haitannut se, että osassa osoitetietoja on ollut yrittäjän kotiosoite, mikä ei aina ole sama kuin yrityksen osoite.

Yhteenvedo mahdollisesti opastettavista kohteista on taulukossa 4-2.

Opastussuunnitelman laatiminen

Suunnitelmaa laadittaessa on maastokäynnein pyritty tarkistamaan palvelukohteiden nykytila, toiminnan laajuus ja laatu sekä muut opastukseen vaikuttavat seikat.

Taulukko 4-2. Suunnittelualueen palvelukohteet (potentiaaliset opastettavat kohteet) palvelun tyyppin (päättynus) ja kunnan mukaan. (* Sisältää opastettavat taajamakohteet)

KUNTA										
PÄÄTTUNNUS	Luumäki	Lappeenranta	Imatra	Savitaipale	Lemi	Suomenniemi	Rautjärvi	Taipalsaari	Ruokolahti	Yhteensä
711	2	5	1			1	4	1	2	16
712 (*)		1	1							2
721									2	2
722		1	1	1			1			4
723	1	2	1	1				1	2	8
724	1	2			1	1	1	1	4	11
725	2			1		1			2	6
731										0
733	1	1				1				3
734										0
741										0
742				1			1		1	3
772a		2	1			1			1	5
772c	1		1				1			3
772d		1				1				2
772e										0
772f	3	4							1	8
773a	2	6		1	1				1	11
773b	1	1	1						1	4
773c		1					1		1	3
773d		1	1							2
773e										0
774a	1	3	1	5	1	3	1	2	5	22
774b		2		1			1	3		7
774c	1	2		1	1					5
774d						1	1			2
774e										0
774f										0
YHTEENSÄ	16	35	9	12	4	10	12	8	23	129

Palvelukohteita arvioitaessa on käytetty apuna suunnitelman ohjausryhmän jäsenten paikallistuntemusta.

Suunnitelmaluonnosten pohjalta on pidetty kaksi yrittäjille ja muille sidosryhmille tarkoitettua esittely- ja keskustelutilaisuutta Lappeenrannassa ja Imatralla. Näihin tilaisuuksiin osallistui kolme henkilöä. Tilaisuudesta kuulutettiin Etelä-Saimaassa ja Uutis-Vuoksessa.

Suunnitelman sisältö

Suunnitelma koostuu (liite 1):

- palvelukohdeluettelosta
- suunnitelmakartoista

Palvelukohdeluettelo sisältää tiedot kohteista, palvelun sisällöstä (ehdotus viitoituksessa käytettäväksi päätunnukseksi ja sivutunnukseksi), esityksen opastuksen toteuttamistavasta (opastustaulut, osoiteviitta).

Suunnitelmakartat sisältävät esityksen opastettavista kohteista ja opastuksen laajuudesta. Karttoissa on eri väreillä kuvattu nykytilanne ja muutokset nykytilanteeseen.

Suunnitelman mukaan opastustauluin voidaan opastaa 75 kohdetta.

Suunnittelualueella on paljon osoiteviittaopastuksen kriteerit täyttäviä palvelukohteita. Nämä kohteet on myös esitetty suunnitelmakartoilla, mutta niille ei ole esitetty opastusreittejä, koska osoiteviitta tulee kohteen kohdalla lähimmälle yleiselle tielle. Osoiteviitalle voidaan tarvittaessa käyttää osoiteviitan ennakkomerkkiä, mikäli nopeusrajoitus on 80 km/h tai suurempi tai jos kohteeseen johtavasta liittymästä halutaan varoittaa ennakkoon.

Pelkästään osoiteviitalla ja tarvittaessa osoiteviitan ennakkomerkillä opastettavia kohteita on yhteensä 54.

Suunnitelman toteuttaminen

Suunnitelma on ohjeellinen. Lopullisesti opastuksen toteuttaminen, toteuttamistapa, opastuksen sisältö ja opastuksen laajuus ratkaistaan lupahakemusten käsittelyvaiheessa. Tällöin tarkistetaan kohdetta koskevien tietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus. Suunnitelma helpottaa ja nopeuttaa lupahakemusten käsittelyä. Samalla se antaa luvan hakijalle käsityksen opastuksen toteuttamisesta.

Suunnitelmassa on osoitettu kohteet, joiden opastus nähdään suunnitelman tekovaiheessa mahdolliseksi. Suunnitelma ei velvoita palvelukohteen haltijaa järjestämään opastusta, vaan tämä on yrittäjän tai muiden tahojen vapaassa harkinnassa.

Opastuksen lupamenettely ja opastuksen toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä on käsitelty omassa kohdassaan.

4.3 Suunnitelman sisältö palvelukohdetyypeittäin

Seuraavassa käydään läpi suunnitelmaa palvelukohdetyypeittäin kohteen päätunnuksen mukaan ryhmiteltynä.

Kunkin tunnuksen osalta on koottu:

- Tunnuksen käyttöperiaatteet lyhyesti. Tarkemmin tunnuksen käyttöohjeet on kuvattu *Palvelukohteiden viitoitus* –ohjejulkaisussa.
- Palvelukohteiden opastuksen nykyinen tilanne.
- Opastussuunnitelman sisältö ja muutokset nykytilaan nähden.

4.3.1 Opastustoimisto (tunnus 712)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kunnan tai matkailusta huolehtivan järjestön opastustoimisto, josta matkailijat voivat saada matkailua koskevia tietoja.

Viitoitettavan opastustoimiston tulee olla sijaintikunnan hyväksymä, ja sen tulee täyttää kansainvälisen vihreävalkoisen i-kilven käyttöehdot. Jos opastustoimisto ei ole avoinna ympäri vuorokauden, suositellaan, että toimiston ulkopuolelle sijoitetaan valaistu tai valaistussa ympäristössä oleva opastuskartta.

Taajamassa oleva opastustoimisto viitoitetaan lähiopastuksena kaikilta merkittäviltä tulosuunnilta taajamaan saavuttaessa. Moottoriteillä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä osoitetaan levähdysalueella oleva ja muilla maanteillä tienvarsipalveluihin kuuluva opastustoimisto.

Opastuksen nykytila

Etelä-Karjalassa on kaksi Suoma ry:n kriteerit täyttävää opastustoimistoa. Toimistot sijaitsevat Imatralla ja Lappeenrannassa.

Suunnitelma

Etelä-Karjalan matkailusta tarjottava informaatio on keskitetty Lappeenrannan ja Imatran opastustoimistoihin. Taajamakohteiden, kuten opastustoimiston opastaminen toteutus kuuluu kunnille.

Pienempien kuntien matkailupalvelut on esitetty kuntakohtaisissa opastuspisteissä ja maakunnan yhteisillä internet sivustoilla.

4.3.2 Ensiapu

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa yleissairaala tai terveyskeskuksen sairaala, jossa on kaikkina vuorokauden aikoina lääkäri paikalla. Opastus on tarkoitettu lähinnä kiireellisiä hätätapauksia varten eikä normaalisti sairaalassa tai terveyskeskuksessa asioivalle. Saatavilla olevien ensiapupalvelujen on vastattava merkin edellytyksiä. Viitoitus ensiaputunnuksella on erityisen tärkeää pitää ajan tasalla.

Ensiaputunnusta ei käytetä palvelukohteen opastustaulussa muiden tunnusten kanssa. Ensiaputunnusta voidaan käyttää myös maantien kohteita osoittavassa suunnistustaulussa, tienviitassa, erkanemisviitassa, ajokaistan yläpuolisessa viitassa sekä yksityisen tien viitassa, jolloin se yleensä sijoitetaan tunnusrivillä ensimmäiseksi.

Tienkäyttäjät opastetaan ensiavun läheisyyteen taajaman nimellä. Viitoitus aloitetaan laitosta lähinnä olevalta taajamaan johtavalta valta- ja kantatieltä, vilkasliikenteiseltä muulta maantieltä tai taajaman ohikulkutieltä.

Opastuksen nykytila

Opastuksen nykytila on kunnossa ja se käsitellään viitoituksen yleissuunnitelmassa, ei tässä suunnitelmassa. Ensiapupisteitä ovat Etelä-Karjalan keskussairaala Lappeenrannassa ja Honkaharjun sairaala Imatralla.

Suunnitelma

Ensiapupisteiden opastus käsitellään viitoituksen yleissuunnitelmassa.

4.3.3 Autokorjaamo (tunnus 721) ja huoltoasema (tunnus 722)

Autokorjaamo –tunnuksen käyttö (tunnus 721)

Merkillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva autokorjaamo tai korjaamopalveluja tarjoava huoltoasema, jossa ilman ajanvarausta korjataan arkipäivisin matkan aikana syntyneitä pieniä vikoja palveluille tyypillisinä ja säännöllisinä aukioloaikoina.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva autokorjaamo. tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva autokorjaamo voidaan osoittaa harvaan asutulla seudulla tai jos vastaavia palveluja ei ole saatavissa pitkällä tiejaksolla.

Huoltoasema –tunnuksen käyttö (tunnus 722)

Huoltoaseman sijainti osoitetaan ensisijaisesti öljy-yhtiön tunnuksella varustetulla myyntipaikkakilvellä. Kilpi asetetaan huoltoaseman kanssa samalle puolelle tietä paikkaan, josta se mahdollisuuksien mukaan näkyy tien suunnassa vähintään 300 metrin päähän sillä tiellä, jonka liikennettä asema pääasiallisesti palvelee.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva huoltoasema alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva huoltoasema voidaan osoittaa harvaan asutulla seudulla tai jos vastaavia palveluja ei ole saatavissa pitkällä tiejaksolla alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Harvaan asutulla seudullakin tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva huoltoasema voidaan viitoittaa vain, jos seuraavaan vastaavan tasoiseen palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

Opastuksen nykytila

Lähtötietojen perusteella suunnittelualueella on 4 autokorjaamo yritystä. Huoltoasemia inventoinnissa on löytynyt 8 kappaletta.

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään opastettavaksi neljä huoltoasemaa ja kaksi korjaamoa. Kylmäasemien palvelutaso ei oikeuta opastukseen. Lisäksi huoltoasemat on usein varustettu valaistuilla mainospylväillä, jotka näkyvät tienkäyttäjälle hyvinkin kaukaa. Näin ollen ne ovat paljon tehokkaampia kulunohjaajia kuin opastustaulut. Usein isojen huoltoasemien päätunnuksena on muu kuin huoltoasema. Esim. ABC-Viipurinportin päätunnuksena on ravintola ja vasta sivutunnuksena huoltoasema. (tämä käytäntönä yleensäkin huoltoasemilla, joissa on opastuskriteerit täyttävä ravintolapalvelu)

4.3.4 Hotelli tai motelli (tunnus 723)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa hotelli tai motelli, jossa on majoitustilaa vähintään 25 hengelle, huoneissa on oma wc ja suihku, aamiaispalvelu ja vastaanotto auki palveluille tyypillisinä ja säännöllisinä aikoina. Hotelli, jossa on ravintola, osoitetaan hotelli tai motelli ja ruokailupaikkatunnuksen yhdistelmänä.

Taajamassa hotelli tai motelli voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve.

Yleensä taajamassa sijaitseva hotelli tai motelli voidaan viitoittaa taajaman ulkopuolelta vain, jos paikkakunnalla ei ole muita vastaavia palveluja. Hotelli tai motelli voidaan viitoittaa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta maantieltä, jos taajamassa oleva hotelli tai motelli katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva hotelli tai motelli. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva hotelli tai motelli voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavan tasoiseen palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Periaatteesta voidaan poiketa, jos tienvarsipalveluihin kuuluvaa kohdetta tasokkaampi tai alueellinen opastussuunnitelma toteaa kohteen merkittäväksi. Tällöin liittymän yhdellä tulosuunnalla esitetään sekä pätien että risteävän tien suunnassa olevan hotellin tai motellin ennako-opastus.

Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva hotelli tai motelli ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Valta- ja kantateillä tienkäyttäjät opastetaan hotellin tai motellin läheisyyteen kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä. Hotelli tai motelli voidaan osoittaa palvelukohteen opastustaululla, jos sitä ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikannimellä taikka kohteen nimi johtaa harhaan haettaessa kohdetta kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä.

Opastuksen nykytila

Hotellimajoituksen nykyisistä kohteista Imatran kylpylä on nostettu esiin jo Kaakkois-Suomen maakuntien palvelukohde suunnitelmassa. Kaupunkien keskustojen hotellit eivät kuulu tämän suunnitelman piiriin, vaan ne kuuluvat kaupunkien sisäiseen opastukseen.

Suunnitelma

Hotellimajoituksen opastauluja esitetään suunnitelmassa kahdeksalle eri kohteelle. Opastuskohteet ovat eritasoisia. Rakenteilla oleva Saimaa Gardens ja Imatran kylpylä ovat alueen merkittävimmät opastettavat hotellit. Muut hotellit ja motellit ovat selvästi pienempiä palveluntuottajia.

4.3.5 Ruokailupaikka (tunnus 724)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa lounas- tai ruokaravintola, jossa valmistetaan ja tarjoillaan lämpimiä aterioita. Ruokailupaikalla tulee olla palveluille tyypilliset ja säännölliset aukioloajat sekä asiakaspaikkoja palvelemaan normaalikokoisen turistibussin matkustajamäärä.

Taajamassa ruokailupaikan viitoitus voidaan toteuttaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve.

Taajamassa sijaitseva ruokailupaikka voidaan tarvittaessa osoittaa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta maantieltä, jos taajamassa oleva ruokailupaikka katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Yleensä taajamassa sijaitseva ruokailupaikka viitoitetaan taajaman ulkopuolelta vain, jos paikkakunnalla ei ole muita vastaavia palveluja.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva ruokailupaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva ruokailupaikka voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaanottamaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva ruokailupaikka.

Valta- ja kantateillä tienkäyttäjät opastetaan ruokailupaikan läheisyyteen kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä. Ruokailupaikka voidaan osoittaa palvelukohteen opastustaululla, jos sitä ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikannimellä taikka kohteen nimi johtaa harhaan haettaessa kohdetta kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä.

Opastuksen nykytila

Opastettuja ruokapaikkoja alueella on nykytilassa viisi kappaletta.

Suunnitelma

Suunnitelman tavoitetilassa ruokailupaikkoja on 11 kappaletta.

4.3.6 Kahvila tai pikaruokapaikka (tunnus 725)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kahvila tai pikaruokapaikka, jonka aukioloajat ovat palvelulle tyypillisiä ja säännöllisiä. Merkillä voidaan osoittaa myös ruokailupaikat, jotka asiakaspaikkoja lukuun ottamatta täyttävät ruokailupaikkatunnuksen vaatimukset. Tyypillisiä pikaruokapaikkoja ovat mm. grillikahvilat ja hampurilaisravintolat.

Jos kahvila tai pikaruokapaikka sijaitsee palvelukohdekeskitymässä tai sellaisen nähtävyyden yhteydessä, jossa voidaan luontaisesti olettaa olevan mekin osoittamia palveluja, ei kahvilaa tai pikaruokapaikkaa erikseen viitoiteta.

Kahvila tai pikaruokapaikka –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kahvila tai pikaruokapaikka. Seututiellä ja yhdystiellä sekä harvaan asutulla alueella valtatiellä ja kantatiellä voidaan viitoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kahvila tai pikaruokapaikka, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva kahvila tai pikaruokapaikka.

Opastuksen nykytila

Nykyisin alueella on opastettu 7 kahvilaa tai pikaruokapaikkaa.

Suunnitelma

Suunnitelman tavoitetilassa kahvila tai pikaruokapaikkoja on 6 kappaletta.

4.3.7 Retkeilymaja (tunnus 731)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa retkeilymaja eli hostelli, jossa on vähintään 40 vuodepaikkaa ja majoitusmahdollisuus ryhmille.

Taajamassa retkeilymajan viitoitus voidaan tarvittaessa toteuttaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve. Viitoitus voidaan aloittaa siltä maantieltä, joka on kyseisen suunnan pääasiallinen sisääntuloväylä.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva retkeilymaja. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva retkeilymaja voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva retkeilymaja ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Retkeilymajakohteita maakunnassa on kaksi kappaletta: Huhtiniemen matkailukeskus ja Imatra camping.

Huhtiniemen matkailukeskus on opastettu vt 6:lta.

Imatra camping –yrityksen palveluihin ei opasteta valtatieltä kuusi. Ukonniemen alueella, missä Imatra camping sijaitsee, on yrityksiä, joihin ei opasteta valtatieltä, koska alueella on paljon samantyyppistä palvelutarjontaa Valtatieltä on opastettu Imatran kylpylään, joka on matkailullisesti alueen suurin yritys.

Suunnitelma

Retkeilymajojen opastukseen suunnitelmassa ei ole esitetty muutoksia.

4.3.8 Leirintäalue (tunnus 733) ja matkailuajoneuvoalue (tunnus 734)

Tunnuksien käyttö

Leirintäalue –merkillä voidaan osoittaa ulkoilulain mukainen yleisessä matkailukäytössä toimiva leirintäalue. Yleisesti matkailulliseksi leirintäalueeksi katsotaan alueet, joilla on vähintään yhden tähden tasoluokitusta vastaavat palvelut. Tasoluokituksena käytetään Leirintäalueiden luokitusryhmän viisiportaista tasoluokitusjärjestelmää. Tasoluokitusta ei kuitenkaan esitetä opastusmerkeissä.

Matkailuajoneuvoalue –merkillä voidaan osoittaa ulkoilulain mukainen yleisessä matkailukäytössä toimiva matkailuajoneuvoalue, jossa on vähintään 25 matkailuajoneuvopaikkaa. Yleisesti matkailulliseksi matkailuajoneuvoalueeksi katsotaan alueet, joilla on vähintään yhden tähden tasoluokitusta vastaavat palvelut. Tasoluokituksena käytetään Leirintäalueiden luokitusryhmän viisiportaista tasoluokitusjärjestelmää. Tasoluokitusta ei kuitenkaan esitetä opastusmerkissä.

Taajamassa sijaitsevan leirintäalueen viitoitus aloitetaan yleensä taajamaan johtavalta maantieltä. Taajaman ulkopuolella maantiellä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva leirintäalue. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva leirintäalue voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Periaatteesta voidaan poiketa, jos tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva leirintäalue on selkeästi tienvarsipalveluihin kuuluvaa kohdetta palveluvarustukseltaan monipuolisempi tai alueellinen opastussuunnitelma toteaa kohteen merkittäväksi. Tällöin liittymän yhdellä tulosuunnalla esitetään sekä päätien että risteävän tien suunnassa olevan leirintäalueen ennakko-opastus. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva leirintäalue ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Matkailuajoneuvoalue viitoitetaan kuten leirintäalue, jos matkailuajoneuvoalue on kohteen päätoiminto. Mikäli matkailuajoneuvoalue toimii jonkin muun kohteen oheistoimintona, määrää kohteen päätoiminto viitoitustavan.

Opastuksen nykytila

Palvelukohteita, joiden päätunnuksena on leirintäalue, on maakunnassa kaksi kappaletta.

Etelä-Karjalassa matkailuajoneuvoalueita päätoimisesti ylläpitäviä yrittäjiä ei ole lainkaan. Matkailuajoneuvoalueita on leirintäalueiden, maatilamajoituksen ja suurimpien matkailupalvelukeskusten yhteydessä.

Suunnitelma

Maakunnan leirintä- ja matkailuajoneuvoalueiden opastusta tulee tarkistaa mahdollisen toiminnan muuttumisen myötä. Taavetin lomakeskuksella on uusi yrittäjä, Palvaanjärven Lomalla on uusi ulkomainen omistaja, Huhtiniemen leirintäalueesta on tulossa suuri kylpylä hotelleineen ja Imatra Camping yrityksessä on myös tiedossa yritysjärjestelyitä.

Matkailuajoneuvoalue päätunnuksenaan olevia palvelukohteita ei löytynyt maakunnasta.

4.3.9 Ulkoilualue (tunnus 742)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maakunnallisesti merkittävä museo, historiallisesti merkittävä rakennus tai yleensä rakennushistoriallinen kohde. Merkillä ei yleensä osoiteta toimivaa seurakuntakirkkoa. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteet ovat hyvin hoidettuja, aukioloajoiltaan riittäviä ja avoinna kesäaikaan vähintään viitenä päivänä viikossa. kohteen kunnossapitäjä tulee olla määriteltä ja maanteiltä viitoitettavassa kohteessa tulee olla riittävästi pysäköintitilaa.

Suosituksen museon, historiallisesti merkittävän rakennuksen tai rakennushistoriallisen kohteen viitoituskelpoisuudesta antaa museovirasto. Museoista viitoituskelpoisia ovat yleensä ainakin maakunnan merkittävimpään neljännekseen kuuluvat kohteet.

Taajamassa sijaitseva museo tai historiallinen rakennus voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva museo tai historiallinen rakennus vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin inventoinnin perusteella ulkoilualueita ei ole opastettu.

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään opastettavaksi ulkoilualue päätunnuksella kolme kohdetta.

4.3.10 Museo tai historiallinen rakennus (tunnus 772a)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maakunnallisesti merkittävä museo, historiallisesti merkittävä rakennus tai yleensä rakennushistoriallinen kohde. Merkillä ei yleensä osoiteta toimivaa seurakuntakirkkoa. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteet ovat hyvin hoidettuja, aukioloajoiltaan riittäviä ja avoinna kesäaikaan vähintään viitenä päivänä viikossa. Kohteen kunnossapitäjä tulee olla määriteltä ja maanteiltä viitoitettaessa kohteessa tulee olla riittävästi pysäköintitilaa.

Suosituksen museon, historiallisesti merkittävän rakennuksen tai rakennushistoriallisen kohteen viitoituskelpoisuudesta antaa museovirasto. Museoista viitoituskelpoisia ovat yleensä maakunnan merkittävimpään neljännekseen kuuluvat kohteet.

Taajamassa olevan historiallisen museon tai historiallisen rakennus voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Moottoritiellä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä ei yleensä osoiteta museota tai historiallisesti merkittävää rakennusta, ellei alueellisessa opastussuunnitelmassa todeta toisin.

Muilla maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva museo tai historiallinen rakennus. Yleensä valta- ja kantatietä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva museo tai historiallinen rakennus vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kohteet on merkitty vanhalla tunnuksella 716 (nähtävyys).

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään opastettavaksi 772a päätunnuksella viisi kohdetta. Imatran kaupungin museo, Linnöitus Lappeenrannassa, Hotelli Rantalinna Ruokolahdella ja Lyytikälän sekä Pätärin talomuseot Suomenniemellä ja Lappeenrannassa.

4.3.11 Luontokohde (tunnus 772c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kansallispuisto, luontokeskus tai merkittävä luonnonnähtävyys taikka muuten arvokas luontokohde.

Kansallispuistossa on luonto- ja retkeilypolkuja sekä muita nähtävyyksireittejä, jotka yleensä alkavat ja päättyvät kansallispuiston opastuspisteeseen. Luonnonnähtävyyden tai muun arvokkaan luontokohteen opastuksen edellytyksenä on, että kohde on turvallinen, varustettu matkailijoiden vastaanottamista varten sekä kohteella on ylläpitäjä, joka vastaa alueen varustuksesta ja laadusta. Kohteen varustuksen vähimmäisvaatimus on pysäköintimahdollisuus, opastuskartta ja järjestetty jätehuolto.

Jos luontokeskus toimii kansallispuiston opastuspaikkana, opastetaan tienkäyttäjät luontokeskukseen kansallispuiston viitoituksella. Muutoin luontokeskuksen viitoituksessa toimitaan luonnonnähtävyyden tai muun luontokohteen tapaan.

Ulkoilureitin tai vaellusreitin lähtöpiste voidaan osoittaa palvelukohteen osoiteviitalla, jonka kanssa käytetään luontokohteen tunnusta.

Suosituksen kansallispuiston ja luontokeskuksen viitoituskelpoisuudesta antaa metsähallitus. Suosituksen luonnonnähtävyyden tai muun arvokkaan luontokohteen viitoituskelpoisuudesta antaa alueellinen ympäristökeskus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tievarsi- ja palveluihin kuuluva tai tienvarsi- ja palvelujen ulkopuolella oleva kansallispuisto, luontokeskus, luonnonnähtävyys tai muu luontokohde. Yleensä valta- ja kantatien suunnassa oleva kansallispuisto, luontokeskus, luonnonnähtävyys tai muu luontokohde vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kohteet on merkitty tunnuksella 716 (nähtävyys). Imatran Kruunupuisto, Suomen vanhin luonnonsuojelualue, on alueella olevista luonnonnähtävyyksistä merkittävin. Toinen olemassa oleva kohde on Rautjärvellä sijaitseva Hiitolanjoki.

Suunnitelma

Uutena kohteena Luumäeltä on esiin nostettu Tolpankankaan luontopolku, jossa voi päästä katsoomaan mm. erittäin uhanalaista kangasvuokkoa.

4.3.12 Näköalapaikka (tunnus 772d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa turvallinen ja matkailijoiden vastaanottamista varten varustettu näköalapaikka. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteella on ylläpitäjä, joka vastaa paikan varustuksesta ja laadusta. Näköalapaikan varustuksen vähimmäisvaatimus on liikenteellisesti turvallinen pysäköintimahdollisuus ja järjestetty jätehuolto.

Taajamassa sijaitseva näköalapaikka voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Kohde voidaan tarvittaessa viitoittaa maantieltä, jos se on maakunnallisesti merkittävä.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva näköalapaikka. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva näköalapaikka vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Lappeenrannan Konnunsuolla sijaitseva lintutorni on opastettu aiemmin vanhalla nähtävyyksimerkillä 716.

Suunnitelma

Suomenniemellä on rakennettu uusi maisematorni Painalluksenmäelle. Kohde esitetään opastettavaksi.

4.3.13 Muu nähtävyys (tunnus 772f)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa muu nähtävyys, jota ei ole määritelty merkeillä 772a – 772e (museo tai historiallinen rakennus, maailmanperintökohde, luontokohde, näköalapaikka, eläintarha tai –puisto). Muu nähtävyys voi olla arkeologinen kohde, muistomerkki, taiteellinen nähtävyys tai historiallinen nähtävyys, joka ei ole rakennus. Tällaisia nähtävyyksiä ovat muun muassa linnavuoret, muinaisjäännösalueet, linnojen rauniot, linnoitukset, sotiin liittyvät vallit ja muut rakennelmat, kanavat, sillat, museotiet, kansalliset kaupunkipuistot ja kokonaisuudet, joissa on useanlaisia elementtejä. Muu nähtävyys –merkkiä ei käytetä urheilu- ja liikuntapaikkojen, messukeskusten eikä muiden vastaavan tyyppisten kohteiden osoittamiseen.

Suosituksen merkittävästä historiallisesta nähtävyydestä antaa Museovirasto. Merkittävästä taiteellisesta nähtävyydestä suosituksen antaa läänin taidetoimikunta.

Taajamassa sijaitseva muu nähtävyys voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva muu nähtävyys. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva muu nähtävyys vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kaikki nähtävyyksien kohteet on merkitty vanhalla 716 liikennemerkillä. Toiminnassa olevista kohteista ruskeapohjaisen nähtävyyksien merkin piiriin jäävät Salpalinja, Taavetin Linnoitus, Svinhufvudin museo, Jalokivikylä, Saimaan kanava, Kanavamuseo, Karjalanportti automuseo ja Museotie.

Suunnitelma

Muu nähtävyys merkillä opastettavia historiallisia kohteita ovat Salpalinja, Taavetin Linnoitus ja Svinhufvudin museo. Uusia muu nähtävyys kohteita suunnitelmassa ei ole esitetty.

4.3.14 Uintipaikka (tunnus 773a)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kunnan terveystoimintamaisen yleiseen käyttöön hyväksymä uimaranta, uimala tai uimahalli.

Taajamassa oleva uintipaikka voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve. Lähiopastukseen voidaan käyttää myös palvelukohteen osoiteviittoa.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva uintipaikka. Yleensä valta- ja kantatieltä ei osoiteta risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa uintipaikkaa.

Opastuksen nykytila

Uintipaikkoja on Etelä-Karjalassa opastettu nykyisellään neljä kappaletta.

Suunnitelma

Etelä-Karjalan opastussuunnitelmaan on esitetty opastettavaksi aiemman neljän uintipaikan lisäksi kuusi uimapaikkaa sekä Savitaipaleen toimintakeskuksen uimahalli.

4.3.15 Kalastuspaikka (tunnus 773b)

Tunnuksen käyttö

Kalastuspaikka –merkillä voidaan osoittaa virkistyskalastukseen oikeuttava kalastusluvan myyntipaikka, josta tulee olla opastus kalastuspaikalle tai vesialueelle, mikäli kalastuspaikka ei sijaitse lupien myyntipaikan välittömässä läheisyydessä. Epäselvissä tapauksissa suosituksen kalastuspaikan viitoituskelpoisuudesta antaa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry.

Kalastuspaikka –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kalastuspaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kalastuspaikka voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva kalastuspaikka tai jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykytilassa kalastuspaikkoja on opastettu neljä kappaletta. Kohteista kolme on lohilammikkoa ja yksi Vuoksen vesistön yhteydessä, Imatralla.

Suunnitelma

Uusia kohteita ei ole tullut opastussuunnitelman yhteydessä esille.

4.3.16 Hiihtohissi (tunnus 773c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa laskettelurinne, jossa on hiihtohissi.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva hiihtohissi. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva hiihtohissi voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edes-

takainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva hiihtohissi vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Alueella on kolme laskettelukeskusta, Free Ski Ruokolahdella, Myllymäen laskettelukeskus Lappeenrannassa ja laskettelukeskus Konkalampi Rautjärvellä.

Suunnitelma

Suunnitelman yhteydessä ei tullut esiin uusia laskettelukeskuksia.

4.3.17 Golfkenttä (tunnus 773d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä osoitetaan golfkenttä, jossa on pelimahdollisuus kaikille johonkin golfseuraan kuuluville pelaajille. Opastettavan golfkentän tulee täyttää Suomen Golf-liiton golfkentille asettamat vaatimukset.

Golfkenttä –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva golfkenttä. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva golfkenttä voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva golfkenttä vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Golfkenttiä Etelä-Karjalan alueella on kolme kappaletta Etelä-Saimaa Golf, Viipurin Golf ja Imatra Golf. Näistä Etelä-Saimaa Golf kuuluu opastuksen piiriin ennestään.

Suunnitelma

Suunnitelmassa on esitetty Imatran Golf-kentän opastusta alkamaan jo vt 6:n-rampin päästä. Saimaa Gardensin alueelle rakennetaan uutta golf-kenttää.

4.3.18 Huvi- tai teemapuisto (tunnus 773e)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa runsaasti liikennettä synnyttävä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä huvi- tai teemapuisto, jolla on riittävä kävijämäärä. Huvi- tai teemapuiston viitoituskelpoisuuden edellytyksenä eri maantiellä ovat seuraavat kävijämäärät:

- Moottoritiet ja moottoriliikennetiet sekä runkotiet: vuosittain vähintään 75 000 vierailijaa
- Muut valtatiet ja kantatiet: vuosittain vähintään 30 000 vierailijaa
- Seututiet ja yhdystiet: vuosittain vähintään 15 000 vierailijaa.

Uuden huvi- tai teemapuiston viitoituskelpoisuus perustuu kävijämääräarvioon. Viitoituskelpoisuuden tarkistaminen aloitetaan kolmannen toimintavuoden jälkeen.

Opastuksen nykytila

Huvi- tai teemapuistoja alueella ei ole.

4.3.19 Mökkimajoitus (tunnus 774a)

Tunnuksen käyttö

Mökkimajoitus –merkkiä voidaan käyttää palvelukohteen opastustaulussa osoittamaan yhtenäinen, vähintään viisi lomamökkiä sisältävä alue, jossa on majoitustilaa lomamökeissä tai muissa sisätiloissa vähintään 25 henkilölle. Vähintään kaksi mökkiä sisältävä kohde, jossa on majoitustilaa vähintään kymmenelle henkilölle, voidaan osoittaa mökkimajoitustunnuksen sisältävällä palvelukohteen osoiteviitalla ja tarvittaessa palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä. Merkin yhteydessä käytetään kohteen nimeä, jos kyseessä on kohteen päätoiminto.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva mökkimajoitus. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva mökkimajoitus voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatietä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva mökkimajoitus ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Etelä-Karjalassa on ennestään laadukkaita mökkipalveluita tarjoavia yrityksiä. Mökkikohteet on opastettu vanhalla mustapohjaisella "maaseutuyritys" –merkillä (752).

Suunnitelma

Etelä-Karjalaan on tullut merkittävä määrä eritasoisia, uusia mökkipalveluita tarjoavia yrityksiä, jotka täyttävät palvelukohdeviitoituksen kriteerit.

Suunnitelmassa ongelmana säilyy ristiriitaisuus opastuskohteesta. Osassa mökkimajoitus kohteita opastetaan yrittäjälle kotiin, mistä sitten lomailija saa kartan ja avaimet lomamökkiinsä. Osassa taas opastetaan suoraan mökille.

4.3.20 Aamiaismajoitus (tunnus 774b)

Tunnuksen käyttö

Merkkiä voidaan käyttää palvelukohteen opastustaulussa osoittamaan maatalo- ja perhemajoitustyyppinen kohde, jossa on aamiaismajoitus ja majoitustilaa vähintään 25 hengelle. Vähintään kaksi erillistä majoitustilaa sisältävä aamiaismajoituskohde, jossa on majoitustilaa vähintään kymmenelle henkilölle, voidaan osoittaa aamiaismajoitustunnuksen sisältävällä palvelukohteen osoiteviitalla ja tarvittaessa palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä.

Aamiaismajoitus –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva aamiaismajoitus. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva aamiaismajoitus voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatietä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva aamiaismajoitus ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Osa B&B palvelukohteista on merkitty vanhalla 752 maaseutuyritys merkillä ja osa uudella 774b osoiteviitan ennakkomerkillä. Uusilla merkeillä on opastettu esimerkiksi Vanha Havon koulu Savi-
taipaleella.

Suunnitelma

Uusia "Bed ja Breakfast" paikkoja Etelä-Karjalan alueella esitetään opastettavaksi yhteensä kaksi kappaletta. Yritykset toimivat nimellä Uniaitta ja Saimaan Paula.

4.3.21 Suoramyyntipaikka (tunnus 774c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa suoramyyntipaikka, joka katsotaan paikkakunnalla merkittäväksi tai toimii suoramyyntikeskuksena ja jonka tuotevalikoima on monipuolinen. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva suoramyyntipaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva suoramyyntipaikka voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa suoramyyntipaikkaa.

Opastuksen nykytila

Suoramyyntipaikat on opastettu nykyisin mustapohjaisella "maaseutuyritys" –merkillä (752).

Suunnitelma

Suunnitelmassa on esitetty opastettavaksi viisi suoramyyntipaikkaa. Palvelukohteiden tuotteet ovat pääasiassa leipomotuotteita ja erilaisia marjajalosteita.

4.3.22 Käsityöpaja (tunnus 774d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maaseutuyritys jossa valmistetaan ja mahdollisesti myydään ammattimaisesti paikan päällä tai lähialueella tehtyjä käsityötuotteita. Käsityöllä tarkoitetaan jonkin asian valmistamista käsin, työkaluja käyttämällä tai pelkästään käsin muotoilemalla, kuitenkin käyttämättä täysin automatisoitua työtapaa. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva käsityöpaja. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva käsityöpaja voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa käsityöpajaa.

Opastuksen nykytila

Palvelukohteet on opastettu nykyisin mustapohjaisella "maaseutuyritys" –merkillä (752).

Suunnitelma

Rautjärven Kynttiläpaja ja Suomenniemen KarhunNiemi esitetään opastettavaksi käsityöpaja tunnukseksi. Inventoinnin yhteydessä uusia käsityöpaja päätunnukseksi varustettavia yrityksiä ei löytynyt.

4.3.23 Ratsastuspaikka (tunnus 774f)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kaikille vierailijoille avoinna oleva ratsastuspaikka, jolla on matkailu- tai harrastuskohteena paikkakunnalle alueellista merkitystä. Yleisesti ratsastuspaikaksi katsotaan ratsastustallit, jotka täyttävät Suomen Ratsastajainliiton talleille asettamat hyväksymiskriteerit. Opastuksen vähimmäisedellytyksenä on, että hevosten pidosta on tehty kirjallinen ilmoitus lääninhallitukselle ja että yrityksellä on viranomaisen hyväksymä turvallisuusasiakirja. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan myös kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva ratsastuspaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva ratsastuspaikka voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatietä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa ratsastuspaikkaa.

Opastuksen nykytila

Etelä-Karjalan alueella on aiemmin toiminut yksi uutta liikennemerkkiä vastaava ratsastuspaikan yrittäjä nimellä Puntalan pienhevoseet. Inventoinnin yhteydessä tuli ilmi, että yrittäjä on vaihtunut ja liiketoiminta muuttunut vaihdoksen myötä.

Suunnitelma

Uusia yrityksiä ei suunnittelutyön aikana noussut esille.

5 MATKAILUTIET

Matkailutiellä tarkoitetaan erityisillä matkailutie-liikennemerkeillä merkittyä tietä. Matkailutiellä tulee olla sen yleiseen liikenteelliseen merkitykseen nähden poikkeuksellisen runsaasti matkailijoiden kannalta merkittäviä kohteita, ja tämän lisäksi sillä on erityinen matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä ja alueen kilpailukykyä tukeva merkitys.

matkailutie-merkillä voidaan osoittaa vain Tiehallinnon erikseen hyväksymä matkailutie. Tiehen liittyvän yksilöllisen tunnuksen käyttö edellyttää liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyntää.

Matkailutiehankkeelta edellytetään soveltuvaa taustaorganisaatiota, jolle matkailutiemerkinä koskeva lupa voidaan myöntää ja jonka kanssa Tiehallinto asioi matkailutiemerkin käyttöä ja ylläpitoa koskevissa kysymyksissä. Vastuu matkailuteiden viitoituksen suunnittelusta, toteutuksesta, ylläpidosta ja poistamisesta on luvan hakijaorganisaatiolla.

5.1 Matkailutiet suunnittelualueella

Etelä-Karjalan alueella kulkee yksi matkailutie, Via Karelia eli entinen Runon ja Rajan tie

Via Karelia / Runon ja rajan tie

Via Karelian reitti kulkee Suomen itärajaa pitkin Suomenlahden rannalta Sallan Kelloselkään, valtion rajalle. Reitin pituus 1080 km. Reitillä on useita rajanylityspaikkoja. Reitti on syntynyt vuonna 1966, jolloin sen nimi oli Runon ja rajan tie ja reitti oli nykyistä lyhyempi.

Runon ja rajan tie alkaa suunnittelualueelta Etelä-Kymenlaaksosta. Virolahden ja Miehikkälän kuntien alueella matkailutie kulkee pitkin maantietä 387.

Via Karelia haluaa profiloitua neljän tuotealueen kautta:

Luonto

- lintutornit
- luonnonsuojelualueet
- vaellusreitit
- kelkkareitit
- kanoottireitit

Ortodoksisuus

- Karjalan kirkkotie
- tarkoitus on, että Kirkkotie jatkuu Venäjän puolella Laatokan Valamoon ja Petroskoin edustalla olevaan Kizin luostarisaarelle

Sotamuistot

- talvisota; Kuhmossa ja Suomussalmella olevat taistelupaikat, Raatteen tie ja Kollaa vain 60 km rajalta
- välirauhan aika ja Salpalinja
- jatkosota: Ilomantsi

Ruoka

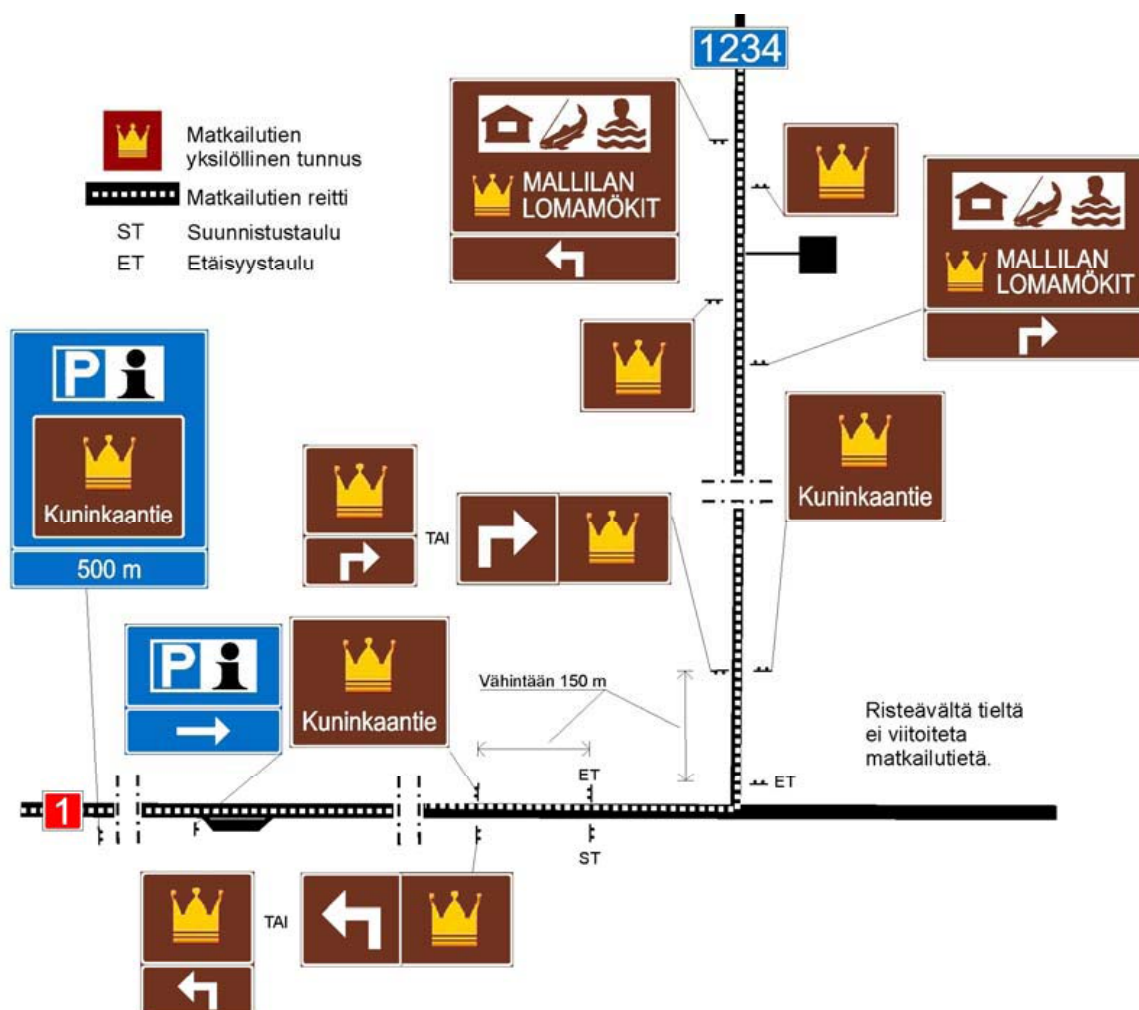
- Carelia alá Carte, Kainuu alá Carte, Lappi alá Carte

Via Karelia –matkailutietä hallinnoi Runon ja rajan tie ry, jonka jäsenenä on 17 kuntaa.

Via Karelian internet-sivut ovat osoitteessa www.viakarelia.fi.

5.2 Matkailuteiden reittiviitoitus

Matkailureitin viitoittamisessa tien suunnassa käytetään ruskeapohjaisia matkailutien tunnuksen sisältäviä merkkejä. Matkailutien nimen sisältävät merkit sijoitetaan liittymien ja taajamien jälkeen sekä muutoin sopivin välimatkoin, jotta käyttäjä voi varmistua olevansa oikealla reitillä. Ennen liittymiä, joissa matkailureitti kääntyy, käytetään nuolikuviollisia ”suunnistustauluja”.

Kuva 5-2 Matkailutien viitoituksessa ja matkailutiehen liittyvien palvelukohteiden käytettävät merkit.

5.3 Matkailutietunnuksen käyttö palvelukohteiden opastuksessa

Vuoden 2007 palvelukohteiden opastusmerkkiuudistus laajensi matkailutietunnuksen käyttömahdollisuuksia yksittäisten palvelukohteiden opastuksessa:

- Matkailutien vaikutuspiirissä olevien palvelukohteiden opastuksessa voidaan käyttää matkailutien tunnusta (kuva 5-3)
- Matkailutietunnus ja nimi ruskealla pohjalla voidaan lisätä sellaisten opastuspisteiden opasteisiin, joissa on erityisesti matkailutietä koskevaa informaatiota, esimerkiksi karttaesityksiä.

Kuva 5-3 Esimerkkejä matkailutietunnuksen sijoittamisesta palvelukohteen opastauluihin.

Matkailutietunnuksen käyttö yksittäisen palvelukohteen opastuksessa edellyttää matkailutieorganisaation suostumusta. Alueen matkailutieorganisaatiot hyväksyvät ja pitävät hyvänä matkailutietunnuksen käyttöä yksittäisten palvelukohteiden opasteissa. Sen suhteen, mitä tunnusta käyttävältä palvelukohteelta edellytetään, matkailuteiden välillä on eroja:

- Runon ja Rajan tie ry. (Via Karelia) edellyttää, että opastettava kohde tukee matkailutien imagoa eli jollakin tavoin liittyy tuotealueisiin, joita matkailutie pyrkii edistämään (luonto, ortodoksisuus, sotamuistot ja ruoka). Palvelukohteelta ei edellytetä Runon ja rajan tie ry:n jäsenyyttä tai osallistumista markkinoinnin rahoitukseen.

Matkailutietunnuksen voi lisätä nykyisiin opasteisiin. Erityisesti se tulisi ottaa huomioon opasteita uusittaessa tai lisättäessä, jolloin tunnus voidaan ottaa huomioon merkin sisältöä asemoitaessa.

Lupakäsittelyä edistää, mikäli hakija voi liittää matkailuorganisaation suostumuksen lupahakemukseen. Tarvittaessa ELY-keskus selvittää matkailutieorganisaation kannan lupahakemusvaiheessa.

Tässä suunnitelmassa matkailutietunnuksia ei ole esitetty liitettäväksi palvelukohteisiin.

6 Opastuslupamenettely

Palvelukohteen viitoittaminen edellyttää aina tienpitäjän lupaa. Tienpitäjänä toimii ELY-keskus, kadulla kunta ja yksityisillä teillä tienhoitokunnat.

Jos viitoitettava kohde sijaitsee taajamassa ja maantieltä alkava viitoitusreitti jatkuu katuverkolla, opastelupa edellyttää myös kunnan lupaa viitoituksen jatkuvuuden varmistamiseksi kohteeseen saakka. Jos viitoitettava kohde sijaitsee yksityisen tien varressa ja viitoitusreitti jatkuu yksityisellä tiellä, opastelupa edellyttää myös tiehoitokunnan lupaa viitoituksen jatkuvuuden varmistamiseksi kohteeseen saakka.

Opasteluvan hakeminen

ELY-keskus on keskittänyt opastelupien käsittelyn Tampereella sijaitsevaan Lupapalvelut-yksikköön, mutta kussakin tiepiirissä on lupayhdyshenkilönsä. Yhteystiedot löytyvät liitteestä 2.

Lupaa maantien varteen pystytettävillä opasteilla tulee hakea ELY-keskukselta kirjallisesti. Hakemuslomakkeet löytyvät Liikenneviraston internet-sivuilta verkkolomakkeista. Lomakemalli ja tarkka internet-osoite ovat liitteenä 3.

Lupia haetaan seuraavasti:

- Matkailuopasteita haetaan Palvelukohteen opastelupahakemuksella
- Mustapohjaista osoiteviittaa ja ennakkomerkkiä haetaan Osoiteviitan lupahakemuksella.
- Tilapäistä viitoituslupaa ja yleisötilaisuuksien viitoituslupaa haetaan suoraan alueen ELY-keskuksesta

Opasteluvan edellytyksenä on useissa tapauksissa tahon antama lausunto tai arvio. Opasteluvan hakijan on aina osoitettava kohteensa viitoituskelpoisuus jokaisen viitoitettavan toiminnon osalta lupaa hakiessaan. Epäselvissä tapauksissa ELY-keskus voi kysyä ulkopuolisilta tahoilta suosituksia kohteiden viitoitusperusteista.

Kaikki uudet opasteluvat kirjoitetaan määräaikaisina, jolloin olosuhteissa tapahtuneet muutokset voidaan ottaa nopeasti huomioon. Luvan määräaika on yleensä viisi vuotta.

Lupapäätökset ovat pääsääntöisesti maksullisia ja niistä peritään lupamaksu, jonka suuruus 1.1.2008 on haettavasta merkistä riippuen 93 – 186 euroa. Maksua ei peritä määräaikaista lupaa uusittaessa, mikäli opastukseen ei tule muutoksia.

Opastelupa sisältää opastemerkkien mittapiirustukset, joiden avulla merkit voidaan hankkia kilpi-valmistajilta.

Opastusmerkkien hankinta, hoito ja ylläpito

Opastusmerkkien hankinta, pystyttäminen ja ylläpito ovat yleensä opastettavan kohteen haltijan vastuulla. Opastusmerkin tiedot tulee pitää ajan tasalla.

Palvelukohteen opasteluvan haltija vastaa luvan mukaisen opastuksen toteuttamiskustannuksista. ELY-keskuksen lupapalvelut antaa opasteluvan liitteenä tarkemmat toimintaohjeet merkin toteuttamiselle. Opasteluvan liitteenä on luettelo ELY-keskuksen auditoimista liikennemerkkien valmistajista, joilta opastusmerkit voi hankkia.

Luvanhaltijan on otettava yhteyttä Tiehallinnon alueelliseen hoitourakoitsijaan merkkien asennustyöstä sopimiseksi. Luvanhaltija voi ostaa asennustyön alueurakoitsijalta tai muulta sellaiselta urakoitsijalta, joka täyttää tiellä suoritettavan työn pätevyysvaatimukset ja hallitsee liikennemerkkien rakennetta ja pystytystä koskevan ohjeistuksen.

Palvelukohteiden opastusmerkit kuuluvat ELY-keskuksen hoidon alueurakoita koskeviin sopimuksiin vastaavalla tavalla, kuin muut liikennemerkit. Hoitoa ovat muun muassa lian, lumen ja jään poisto, normaali määrävälinen merkkien pesu sekä pienehköjen vaurioiden korjaus, esimerkiksi jalustan suoristaminen auraslumen jäljiltä.

Opastusmerkin ylläpito kuuluu opasteluvan haltijalle. Ylläpidolla tarkoitetaan merkin uusimista tilanteissa, jossa se on niin huonokuntoinen, ettei se enää täytä normaaleja liikennemerkin kriteereitä. ELY-keskus valvoo liikennemerkkien kuntoa vuosittaisilla tarkastuksilla. Jos merkin kunto edellyttää merkin uusimista, ELY-keskus ottaa yhteyttä luvanhaltijaan merkin uusimiseksi. Mikäli huonokuntoinen merkki jää uusimatta, opastelupa voidaan peruuttaa tällä perusteella.

Jos luvallisia opastusmerkkejä on tarpeen muuttaa tai uusia tienpitäjän omien toimenpiteiden, kuten esimerkiksi liittymäjärjestelyjen tai muiden tienparannustoimenpiteiden takia, ELY-keskus vastaa maantiellä merkkien uusimiskustannuksista myös palvelukohteiden opastusmerkkien osalta.

Opastuksen järjestämisen edellytyksenä on, että palvelukohteesta on saatavilla opastusmerkissä osoitetut palvelut niille tyypillisinä ja säännöllisinä aukioloaikoina. Jos kohteen palveluista osa on väliaikaisesti poissa toiminasta, tulee kyseisiä tunnuksia osoittavat tunnuksset peittää merkin pohjaväriin mukaisella peitelevyllä. Osan vuodesta suljettuna olevan kohteen opastusmerkit tulee joko poistaa tai peittää kiinnioloajaksi. Jos palvelukohteen toiminta on kokonaan keskeytyksissä, tulee opastusmerkki poistaa tai peittää kokonaan.

7 Opastussuunnitelman toteuttaminen ja ylläpito

Opastuksen toteuttaminen

Opastuksen toteuttaminen on pääosin palvelukohteiden omistajien ja ylläpitäjien vastuulla. Tähän liittyvä lupamenettely ja käytännön toimet on kuvattu suunnitelman luvussa 6. Palvelukohteiden opastusmerkkiiuudistukseen liittyvä siirtymäkausi ulottuu vuoden 2013 loppuun, johon mennessä opastus tulee viimeistään uusiksi. Uusien tunnusten ja muuttuneiden merkkien, mm. osoiteviitan ennakkomerkki, tarjoamat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää välittömästi. Myös palvelukohteiden imagon ja houkuttelevuuden kannalta merkit kannattaa uusiksi muuttuneiden käytäntöjen mukaisiksi mahdollisimman pian.

Opastustoimistojen ja opastuspisteiden kehittäminen ja näihin johtavan opastuksen toteuttaminen on kuntien sekä Elinkeino- Liikenne- ja Ympäristökeskuksen vastuulla. Myös alueen matkailuorganisaatioilla on tässä oma osuutensa. Opastuspisteiden kartat tulisi pitää jatkuvasti ajantasaisina ja kunnoltaan hyvinä. Opastuspaikkojen viitoitus tulee opastusmerkkiiuudistukseen liittyen muuttaa käytäntöjen mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Maanteiden osalta vastuu on ELY-keskuksella ja muiden teiden osalta kunnilla.

Opastustilannetietojen ylläpito

Tavoitteena on, että palvelukohteiden opastussuunnitelman tietoja pidetään jatkuvasti ajan tasalla. Suunnitelmaportit on tehty Autocad-ohjelmalla ja opastettavien kohteiden luettelo on excel-taulukkona. Nämä on koottu suunnitelman liitteiksi, jolloin niiden päivittäminen ja ylläpito on mahdollista. Aineisto on ELY-keskuksen lupayksikön käytössä. Tarkoituksena on, että suunnitelma on pohjana opastustilanteen jatkuvalla seurannalla. Tietoja päivitetään sitä mukaa, kun uusia opastuslupia myönnetään ja opastuksia toteutetaan. Samaten tiedot tilanteista, jossa opasteet poistetaan joko toiminnan loppumisen vuoksi tai muista syistä, tulisi saada päivitettyä ja ylläpidettyä.

ELY-keskuksen lupayksiköllä tulee aina olla käytettävissään ajan tasalla olevat tavoitetilanteen opastusmerkkisuunnitelmat sekä ajan tasalla oleva tieto siitä, missä laajuudessa tavoitetila on toteutunut maastoon.

Opastussuunnitelman ylläpito

Kokonaisvaltaisen seudullisen opastussuunnitelman tarkistaminen tulee tehdä 10 vuoden välein tai aikaisemmin, jos uusia opastuslupia ei voida käsitellä seudullisten viitoitusperiaatteiden perusteella nopeasti ja sujuvasti, tiieverkossa tapahtuu muutoksia tai jos tavoitetilan opastusmerkkisuunnitelmien ylläpitäminen ei ole toteutunut.

Esimerkki lähivuosille ajoittuvat Haminan ohitustien ja Koskenkylä-Loviisa-Kotka moottoritien toteuttaminen tuo muutoksia palvelukohteiden opastukseen Etelä-Kymen alueella.

Kirjallisuus

Palvelukohteiden viitoitukseen liittyvä ohjeistus:

Palvelukohteiden viitoitus: Ohje kertoo palvelukohteiden viitoitusperiaatteet ja opastaa viitoituksessa käytettävien merkkien sisällön ja muodon valitsemisessa. Tiehallinto. (TIEH 2000021-07).

Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen: Ohje määrittelee alueelliset opastussuunnitelmat, ohjaa suunnitteluprosessia ja organisointia, antaa perusteita suunnitelmien laatimiselle sekä esittää eri suunnitteluvaiheiden sisältöjä ja niissä huomioon otettavia asioita. Tiehallinto. (TIEH 2000051-07).

Kaakkois-Suomen maakuntien palvelukohteiden opastussuunnitelma, Tiehallinto (TIEH 1000175-08)

Liitteet

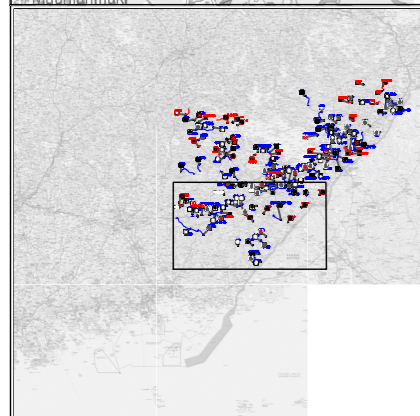
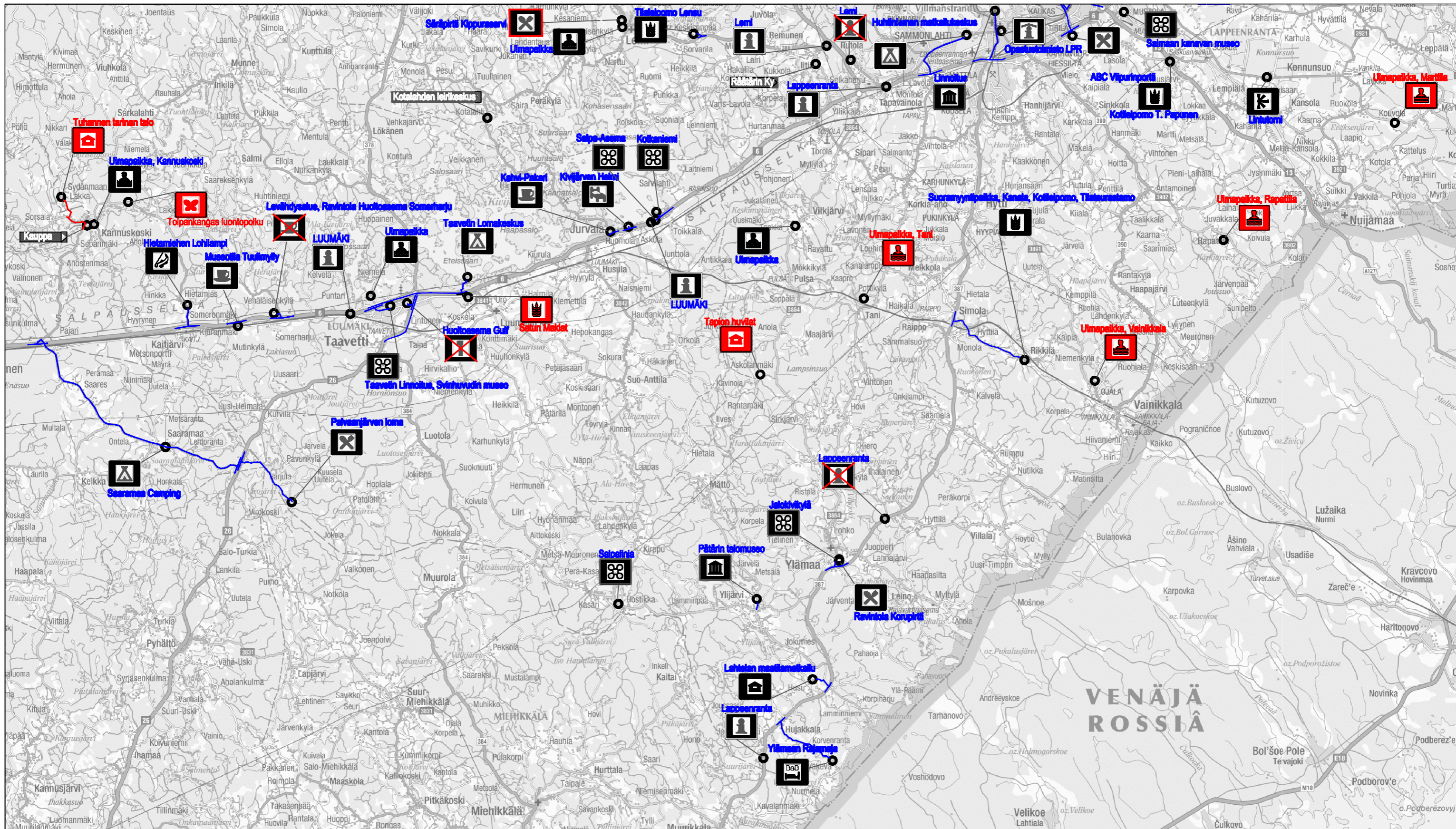
1. Palvelukohteiden opastusmerkkisuunnitelma
 - Luettelo opastettavista kohteista
 - Suunnitelmakartat opastettavista kohteista
2. Palvelukohteiden opastelupayhdyshenkilöt ja yhteystiedot
3. Hakemuslomake palvelukohteen opastuslupaa varten

Luumäki												
Kauppa	Väliväyläntie 831	46530 KANNUSKOSKI	644						Kyllä		x	14670 to 2
Uimapaikka, Kannuskoski	Sarkalantentie 76	46530 KANNUSKOSKI	773a						Kyllä		x	14694 to 2
Tuhannen tarinan talo	Nikkarintie 136	46530 KANNUSKOSKI	774a						Ei		x	14670 to 2
Huoltoasema Teboil	Linnalantie 69	54500 TAAVETTI	721						Kyllä			
Opastuspiste, Luumäki	Kouvolantie	54500 TAAVETTI	711						Kyllä	x		6 to 208
Taavetin Lomakeskus	Rantsilanmäki 49	54510 URO	733	734	774a				Kyllä	x		6 to 209
Taavetin Linnoitus, Svinhuvudin museo	Linnalantie	54530 LUUMÄKI	772f						Kyllä	x		6 to 208
Kahvi-Pakari	Saarentie 1	54530 LUUMÄKI	725						Kyllä	x		6 to 211 ja 212
Kivijärven Helmi	Lappeenrannantie 265	54530 LUUMÄKI	723	724					Kyllä	x		6 to 211 ja 212
Salpa-Asema	Toikkalantie 1	54530 LUUMÄKI	772f						Kyllä	x		6 to 212
Kotkaniemi	Soivarinraitti	54530 LUUMÄKI	772f						Kyllä	x		6 to 212
Opastuspiste Luumäki	Lappeenrannantie 395	54530 LUUMÄKI	711						Kyllä	x		6 to 213
Museotila Tuulimylly	Someromäki 6	54590 KAITJÄRVI	725	741					Kyllä	x		6 to 207
Levähäysalue, Ravintola Huoltoasema Sor	Venäläisenkyläntie 81	54590 KAITJÄRVI	725	741	724				Kyllä			
Palvaanjärven loma	Palvaantie 398	54500 TAAVETTI	724	734	774a				Kyllä	x		6 to 205 ja 206
Uimapaikka, Taavetti	Niemeläntie	54500 TAAVETTI	773a						Kyllä		x	yksityistie
Hietamiehen Lohilammikko	Hietamiehentie	54590 KAITJÄRVI	773b						Kyllä	x	x	6 to 206 ja 207
Lusikkovuoren luola	Kavinojantie 20	54530 LUUMÄKI	772f						Ei			Auki vain tilauksesta
Tolpankankaan luontopolku	Lakkalantie	46530 KANNUSKOSKI	772c						Ei		x	14694 to 1
Satun Makiat	Urontie 1	54510 URO	774c						Ei		x	6 to 209 ja 210
Lemi												
Kytölään kestiekievari	Sairalantie 301	54710 LEMI	774a						Kyllä		x	380 to 5
Uimapaikka	Rantatie 1	54710 LEMI	773a						Kyllä		x	380 to 3
Säräpirtti Kippurasarvi	Rantatie 1	54710 LEMI	724						Kyllä	x		380 to 3
Tilaleipomo Lensu	Konttilantie 6	54710 LEMI	774c						Kyllä		x	380 to 2 ja 3
Kotalahden leirikeskus	Kotalahdentie 136 A	54740 UIMI	644						Kyllä		x	14749 to 2
Savitaipale												
Reiposen tila	Elomäentie 526	54770 HEITUINLAHTI	774c						Kyllä	x		377 to 4
Kiviniemen mökkilomat	Kuiviniementie	54770 HEITUINLAHTI	774a						Kyllä	x		377 to 4 ja 5
Ravintola Koskikievari	Parraniementie 29	54800 SAVITAIPALE	725						Kyllä		x	409 to 2
Koskikievarin lomamökit	Partakoskentie 995	54800 SAVITAIPALE	774a						Kyllä			409 to 2
Kärnäkoski	Partakoskentie 1016	54800 SAVITAIPALE	742						Ei	x		409 to 2
Olkolan hovi	Olkolantie 2	54800 SAVITAIPALE	723	724					Kyllä	x		13 to 233 ja 234
Karhurinteen loma	Karhurinteentie 25	54800 SAVITAIPALE	774a						Kyllä	x		13 to 233 ja 234
ABC Savitaipale	Peltoinlahdentie 31	54800 SAVITAIPALE	722	724					Kyllä	x		13 to 233 ja 234
Viktorinranta	Myllylammentie 268	54800 SAVITAIPALE	774a						Ei	x		13 to 232
Lahenniemen lomamökit	Kuivasensaarentie 1212	54950 PETTILÄ	774a						Ei		x	
Saalastin lomamökit	Survajantie 51	54800 SAVITAIPALE	774a						Ei	x		13 to 231
Suvanto, toimintakeskus, uimahalli	Peltoinlahdentie 15	54800 SAVITAIPALE	773a						Ei		x	14752 to 1
Havon vanha koulu	Havontie 56	54800 SAVITAIPALE	774b						Kyllä		x	378 to 5 ja 6
Taipalsaari												
Rantaravintola Ankkuri	Jauhialantie 441	54915 SAIMAANHAR	724						Kyllä	x		408 to 2
Hotelli Saimaanranta	Suursaimaantie 1177	54920 TAIPALSAARI	723	724	774a				Kyllä	x		408 to 2
Karhupirtit Oy	Ahonnientie 23	54920 TAIPALSAARI	774a						Kyllä		x	14784 to 3
Rantatupa (Askon ja Maijan maatilamajoitus)	Suolahdentie 461	54930 LEVÄNEN	774b						Kyllä		x	14802 to 1
Hostel Mansikka	Huhtialaisentie 11	54960 VEHKATAIPALE	774b						Kyllä		x	408 to 2
Mökkivuokraus Märkälä Vesa	Rantatuvantie 95	53850 LAPPEENRANTA	774a						Ei			14807 to 2
Saimaa Rentals	Lotjapolku 1	54915 SAIMAANHAR	774a						Ei			Taajamakohde. Mökit eri osoitteessa
Maamiehen majat	Kilkinsaarentie 81	54920 LAPPEENRANTA	774a						Ei	x		408 to 2
Saimaan Paula	Pekanrannantie 5	54920 TAIPALSAARI	774b						Ei		x	14784 to 3
Opastuspiste Taipalsaari		54915 SAIMAANHAR	711						Kyllä	x		408 to 2
Imatra												
Opastustoimisto Imatra	Lappeentie 12	55100 IMATRA	712						Ei			Taajamakohde, katuverkolta.
Imatran taidemuseo, kaupunginmuseo	Virastokatu 1	55100 IMATRA	772a						Kyllä	x		6 to 308
Kruununpuisto	Torkkelinkatu 2	55100 IMATRA	772c						Kyllä	x		6 to 307 ja 308
Vuoksen Kalastuspuisto	Kotipolku 4	55100 IMATRA	773b	734	724	773a			Kyllä	x		6 to 308
Opastuspiste, Imatra, Via Karelia	Valtatie 6	55100 IMATRA	711						Kyllä	x		6 to 307
Hotelli Vuoksenhovi	Siitolankatu 1	55120 IMATRA	723						Kyllä			
Imatran kylpylä	Purjekuja 1	55420 IMATRA	723	733	773a				Kyllä	x		6 to 307 ja 308
Imatra camping	Leiritie 1	55420 IMATRA	731	733	773a				Ei			Sis. Kylpylä opasteisiin
Huoltoasema Neste Korvenkangas	Korvenkannantie 71	55120 IMATRA	722	724					Kyllä	x		6 to 308
Imatran Golf Oy	Golfie 11	55800 IMATRA	773d						Ei	x		6 to 311
Museotie, Opastuspiste	Niskapietiläntie 16	55910 IMATRA	772f						Kyllä			Erillisen matkailutiesuunnitelman mukaan.
Kesäkoti Hakala	Hakalantie 10	55800 IMATRA	774a						Ei		x	14880 to 2

	711.		772 a.
	712.		772 b.
	715.		772 c.
	721.		772 d.
	722.		772 e.
	723.		772 f.
	724.		773 a.
	725.		773 b.
	726.		773 c.
	731.		773 d.
	733.		773 e.
	734.		774 a.
	741.		774 b.
	742.		774 c.
			774 d.
			774 e.
			774 f.

Ruokolahti												
Kalastuspuisto Kuokkalammen Lohi	Kuokkalammintie 287	55800 IMATRA	773b	734	774c			Kyllä	x			6 to 313 ja 314
Immolan uimaranta	Niskapietiläntie	55910 IMATRA	773a					Ei		x		3981 to 1
Saimaan Loma-hovi	Lomahovintie 3	56100 RUOKOLAHTI	723					Kyllä	x			62 to 22 ja 23
Kesärannan lomamajat	Kesärannantie 74	56100 RUOKOLAHTI	774a					Kyllä		x	x	62 to 22 ja 23
Taitotalo	Metsäkouluntie 3	56100 RUOKOLAHTI	644					Kyllä		x		4061 to 1
Linnahotelli Rantalinna	Rantalinnantie 127	56100 RUOKOLAHTI	772a	723	724			Kyllä	x			62 to 22
Jaakkimaan kristillinen opisto	Opistontie 21	56100 RUOKOLAHTI	723					Kyllä	x			62 to 23
Repan riihi	Ukonlammintie 2	56120 SALOSAARI	724					Kyllä		x	x	14871 to 1
Laskettelukeskus FreeSki	Lomatie 2	56120 SALOSAARI	773c					Kyllä	x			14867 to 1
Korosniemen matkailuvaunualue	Äitsaarentie 845	56140 ÄITSAARI	734					Kyllä				14867 to 4
Kauppakasino	Puumalantie 967	56210 VIRMUTJOKI	724					Kyllä	x			62 to 21 ja 22
Autokorjaamo	Puumalantie 986	56210 VIRMUTJOKI	721					Kyllä	x			4063 to 4
Valkinhovi	Hauklappi	56310 SYYSPOHJA	774a					Kyllä		x	x	62 to 18 ja 19
Saimaa Lakeside	Tetrinniementie 556	56310 SYYSPOHJA	774a					Kyllä	x			
Salpalinja	Puumalantie 1972	56310 SYYSPOHJA	772f					Kyllä	x			
Kyläkuppila Kämpälämäki	Pohjalankilantie 1889	56440 POHJA-LANKI	725					Kyllä	x			4063 to 4 ja 5
Autokorjaamo	Pohjalankilantie 1493	56440 POHJA-LANKI	721					Kyllä	x			4063 to 4
Kahvila Lohela	Karjalantie 372	56510 PUNTALA	725					Kyllä	x			6 to 312
Puntalan pienhevoset	Puntalantie 389	56510 PUNTALA	774f					Kyllä				Kohde myyty, ei matkailijoiden palvelua.
Karjalan Marjaana	Lammintie 1	56510 PUNTALA	724					Kyllä	x			6 to 312
Mökkivuokraus Into Repo	Kurkiniementie 202	56100 RUOKOLAHTI	774a					Ei				14867 to 4
Huhtasen lomamökit	Olkantie 70	56410 KAITURINPÄÄ	774a					Ei		x	x	14885 to 1
Liutun lomamökit	Mietinsaarentie 176	56140 ÄITSAARI	774a					Ei				Yksityisteiden varrella.
Villa Lokki	Valkovuokonkatu 5	55100 IMATRA	774a					Ei				Mökit eri osoitteessa.
Patalaiskan Lomat	Kultarannantie 149	56440 POHJA-LANKI	774a					Ei		x	x	14882 to 2
Alppimaja	Rasilantie 57	56100 RUOKOLAHTI	724					Ei				Taajamakohde
Opastuspiste Ruokolahti, Pysäköintipaikka	Savontie 253	55100 IMATRA	711	677				Kyllä	x			62 to 23
Hukkavuorenpolku	Särkilahdentie	56510 PUNTALA	742					Ei		x	x	4063 to 5
Opastuspiste Imatra, Ruokolahti	Karjalantie 83	56610 RAUTJÄRVI	711					Kyllä	x			6 to 312
Rautjärvi												
Opastuspiste Rautjärvi	Karjalantie 1329	56610 RAUTJÄRVI	711					Kyllä	x			6 to 315
Tulilammen uimapaikka	Rantaraitti	56610 RAUTJÄRVI	773a					Ei				
Opastuspiste	Niskapietiläntie 2110	56710 MIETTILA	711					Kyllä	x			3981 to 4
Kynttiläpaja	Karjalantie 2419	56730 LAIKKO	774d					Kyllä		x	x	6 to 316
Opastuspiste Rautjärvi	Karjalantie 3098	56730 LAIKKO	711					Kyllä	x			6 to 318 ja 319
Caritan pirtti	Karjalantie	56730 RAUTJÄRVI	724					Kyllä		x	x	6 to 316
Ulkoilualue Hiitolanjoen voimalat	Ritakoskentie 12	56800 RAUTJÄRVI	772c	742				Kyllä	x			6 to 318 ja 319
Opastuspiste, Rautjärvi	Asemakatu	56800 RAUTJÄRVI	711					Kyllä	x			14928 to 1
Laskettelukeskus Konkalampi	Konkalammentie 50	56800 SIMPELE	773c					Kyllä		x	x	6 to 318
Huoltoasema Teboil Simpele	Mäkiänkiläntie 2	56800 SIMPELE	722	724				Kyllä	x			6 to 318
Kaljusen lomamökit	Longantie 14	56730 LAIKKO	774a					Ei				14898 to 3
Uniaitta	Torsansalmentie 207	56730 LAIKKO	774b					Ei		x	x	14913 to 2
Haukkavuori	Haukkavuorentie	56800 SIMPELE	742					Ei		x	x	14916 to 2
Kaivannon Loma ja Lohi	Peruspohjantie 414	56800 SIMPELE	774a	773b				Ei		x		14916 to 2

 711.	 772 a.
 712.	 772 b.
 715.	 772 c.
 721.	 772 d.
 722.	 772 e.
 723.	 772 f.
 724.	 773 a.
 725.	 773 b.
 726.	 773 c.
 731.	 773 d.
 733.	 773 e.
 734.	 774 a.
 741.	 774 b.
 742.	 774 c.
	 774 d.
	 774 e.
	 774 f.

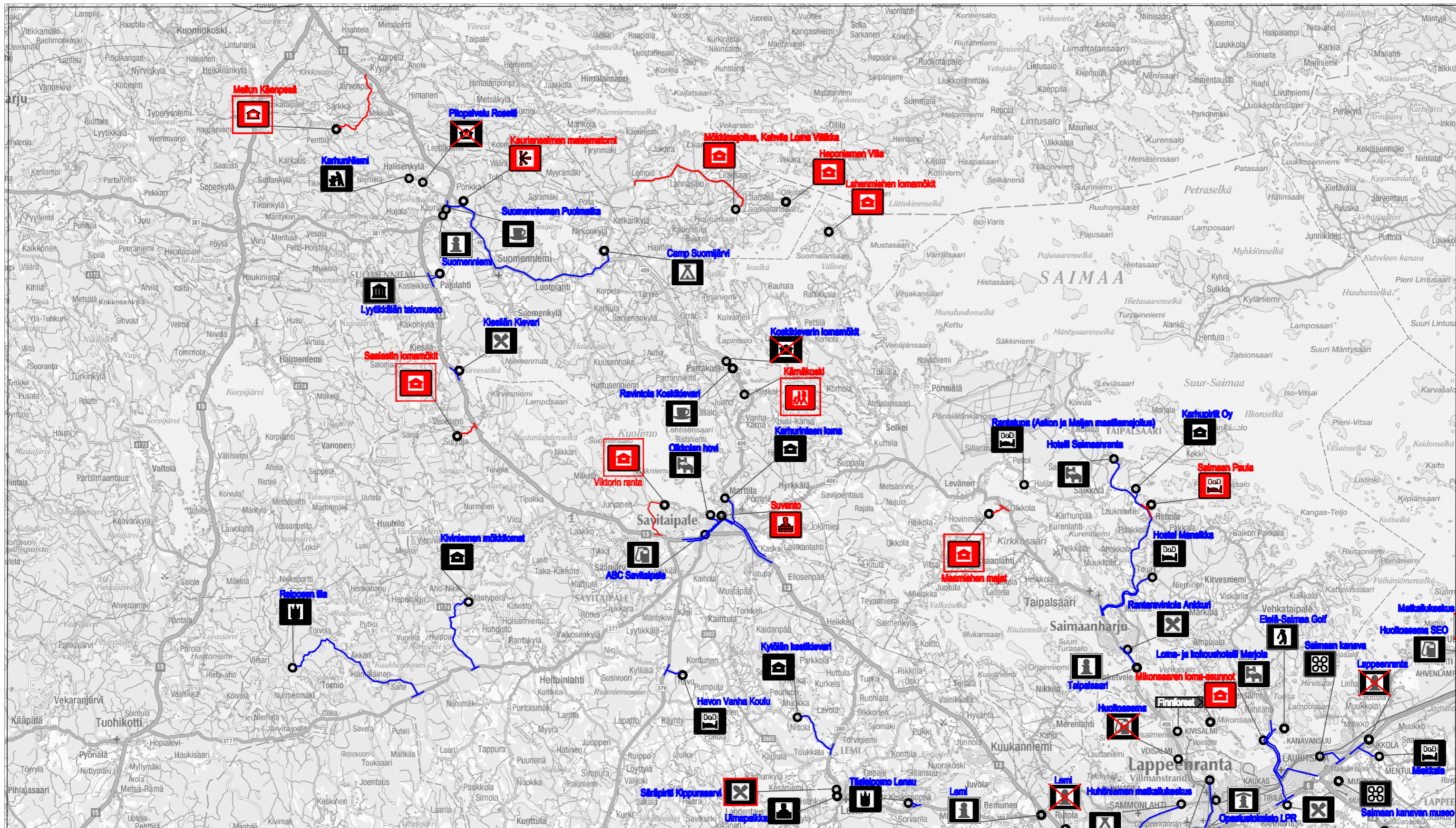

Palvelukohteiden opastus

- Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla
- Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

- Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauluilla (punainen teksti ja punainen kehys)
- Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)
- Nykyisen opastuksen laajuus

 Uuden / muutetun opastuksen laajuus
Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

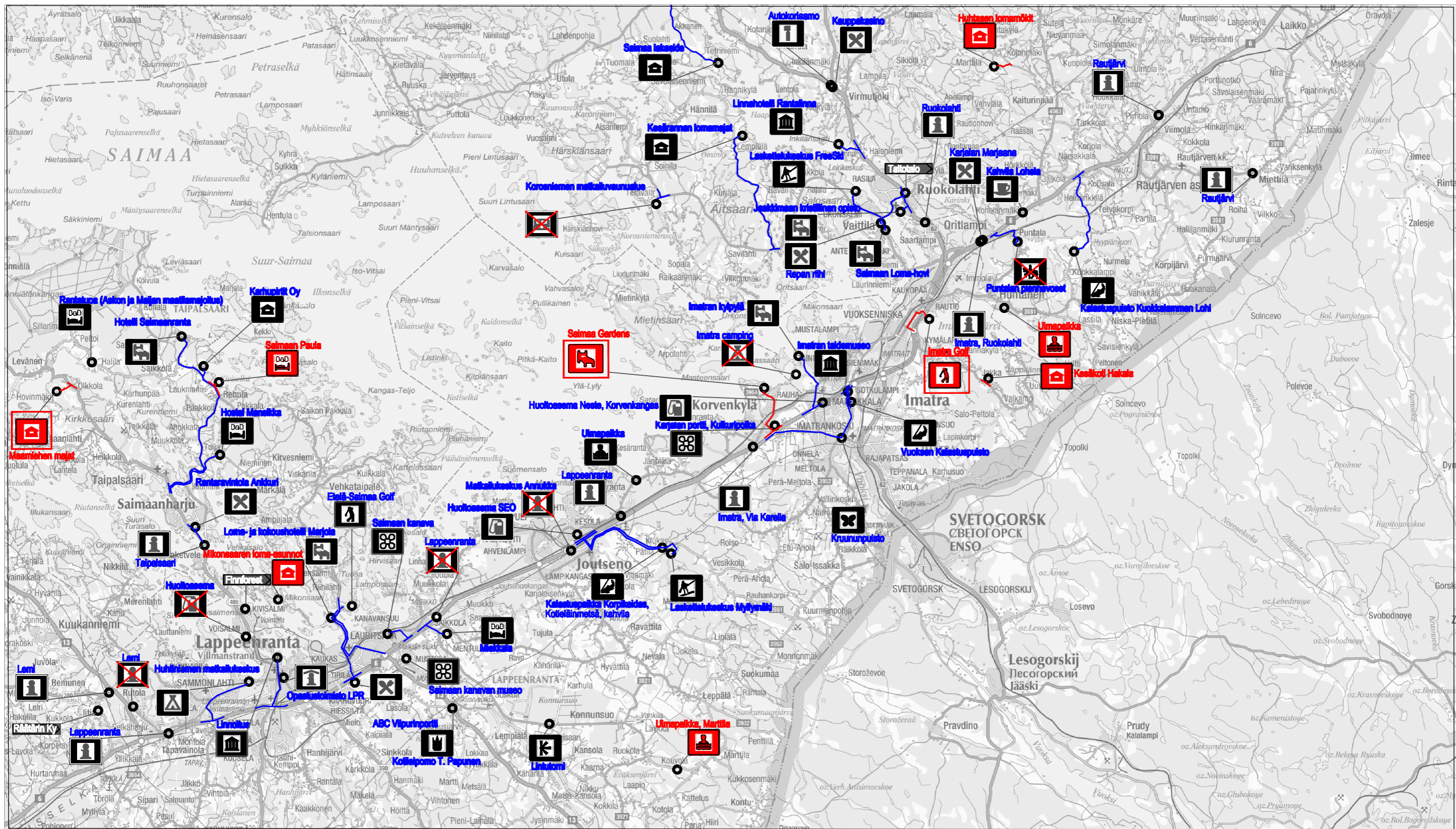

Palvelukohteiden opastus

- Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla
- Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

- Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauluilla (punainen teksti ja punainen kehys)
- Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)
- Nykyisen opastuksen laajuus

Uuden / muutetun opastuksen laajuus
Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

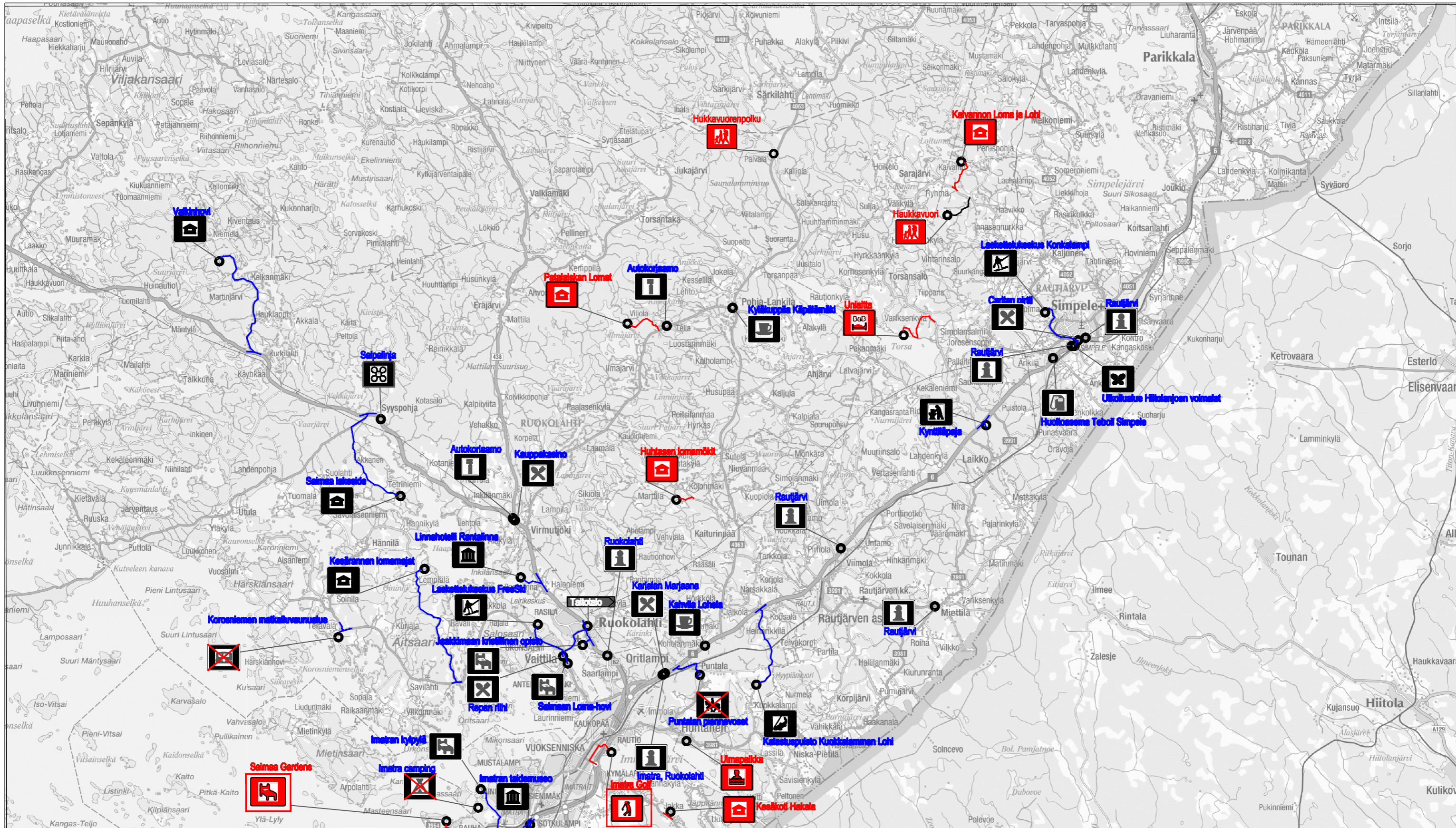

Palvelukohteiden opastus

- Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla
- Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

- Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauilla (punainen teksti ja punainen kehys)
- Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)
- Nykyisen opastuksen laajuus

 Uuden / muutetun opastuksen laajuus
Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

Palvelukohteiden opastus

- Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla
- Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

- Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauilla (punainen teksti ja punainen kehys)
- Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)
- Nykyisen opastuksen laajuus

 Uuden / muutetun opastuksen laajuus
Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

**ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN
OPASTELUPAKÄSITTELYN YHTEYSTIEDOT**

ELY-keskus Pirkanmaa, asiakaspalvelut
Luvat
PL 376
33101 Tampere

Yhdyshenkilö Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jukka Tamminen, puh 0400 137 644, jukka.tamminen@ely-keskus.fi

Palvelukohteen opasteluvan hakeminen

Hakijan yhteystiedot

Hakija	Y-tunnus	
Yhteys henkilön nimi	Puhelin	Sähköpostiosoite
Hakijan lähiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Laskutusosoite (ellei sama kuin hakijan)	Postinumero	Postitoimipaikka

Opastettava kohde

Opastettavan kohteen nimi	Tienumero	Kunta
Lähiosoite (jos eri kuin hakijan osoite)	Postinumero	Postitoimipaikka

Kohteen internet-osoite (jos kohteesta on olemassa internet-sivut)

http://

Esimerkit haettavista opasteista

 Palvelukohteen opastustaulu	 Palvelukohteen osoiteviitta	 Palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkki
--	--	--

Opasteisiin haettavat tunnukset

Palvelukohteet voidaan opastaa opastustauluilla tai palvelukohteen osoiteviitalla ja mahdollisilla palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkeillä.

Valitse opasteisiin haettavat tunnukset **numeroimalla ne merkittävyyden mukaan**.

- Monipuolisia palveluja tarjoavan kohteen opastustaulussa voidaan esittää **enintään kolme tunnusta**.
- Palvelukohteen osoiteviitassa ja osoiteviitan ennakkomerkeissä voidaan esittää **vain yksi ruskeapohjaiseen merkkiryhmään kuuluva tunnus**.
- Kaikille palvelukohteille ei ole olemassa omaa tunnusta. Tällöin voi hakea lupaa tunnuksettomalle, ruskeapohjaiselle osoiteviitalle ja osoiteviitan ennakkomerkeille.

 711 Opastuspiste	 712 Opastustoimisto	 721 Autokorjaamo	 722 Huoltoasema
 723 Hotelli tai motelli	 724 Ruokailupaikka	 725 Kahvila tai pikaruokapaikka	 731 Retkeilymaja
 733 Leirintäalue	 734 Matkailu-ajoneuvoalue	 741 Levähdysalue	 677 Pysäköintialue
 742 Ulkoilue	 772 a Museo tai historiallinen rakennus	 772 b Maailmanperintökohde	 772 c Luontokohde
 772 d Näköalapaikka	 772 e Eläintarha tai -puisto	 772 f Muu nähtävyys	 773 a Uintipaikka
 773 b Kalastuspaikka	 773 c Hiihtohissi	 773 d Golfkenttä	 773 e Huvipuisto tai teemapuisto
 774 a Mökkimajoitus	 774 b Aamiaismajoitus	 774 c Suoramyyntipaikka	 774 d Käsiyöpaja
 774 e Kotieläinpiha	 774 f Ratsastuspaikka	Palvelukohteen osoiteviitta ilman tunnusta	Palvelukohteen osoiteviitta ja ennakkomerkit ilman tunnusta

Opasteisiin ehdotetut tekstit

Opasteissa käytetään pääsääntöisesti palvelukohteen tai yrityksen nimeä. Kaksikielisissä kunnissa palvelukohde voidaan opastaa kielilain mukaisesti molemmilla kotimaisilla kielillä.

Opasteisiin ehdotettu teksti	
------------------------------	--

Tarkempi kuvaus opastettavasta kohteesta

Tarjottavat palvelut ja palvelutaso (esimerkiksi aukioloajat, asiakaspaikat ja mahdollinen kohteen luokitus)

Allekirjoitus	
Paikka	Hakijan allekirjoitus
Aika	Nimen selvennys

Lupapäättös on maksullinen.

LIITÄ HAKEMUKSEEN KARTTALIITE, josta käy ilmi opastettavan kohteen sijainti sekä osoiteviitan ja mahdollisten ennakkomerkkien ehdotetut sijoituspaikat.

Karttaliitteen mittakaavan tulisi olla 1 : 80 000 tai tarkempi.

Karttaliitteen voi tulostaa Maanmittauslaitoksen ylläpitämästä Kansalaisen Karttapaikasta:
<http://kansalaisen.karttapaikka.fi>

Kansalaisen karttapaikan käyttöehtojen mukaisesti käyttäjällä on lupa tulostaa yksittäistä käyttöä varten yksittäisiä karttoja. Kansalaisen karttapaikan käyttöehdot löytyvät osoitteesta:
<https://www.karttapaikka.fi/Karttapaikka/default.asp?id=784>

Muut mahdolliset tarkennukset haettavaan opasteisiin ja niiden ehdotettuihin sijoituspaikkoihin tulee esittää erillisellä, vapaamuotoisella liitteellä.

Palvelukohteen opastelupahakemuksen täyttäminen

Hakijan tiedot

- Luvan hakijaksi merkitään yritys tai yksityishenkilö. Lupapäätös lähetetään hakijalle.
- Kohtaan 'Yhteyshenkilö' merkitään sen henkilön nimi ja puhelinnumero (yleensä sama kuin hakija), jolta lupakäsittelijä voi tarvittaessa pyytää asiasta lisätietoja.

Opastettavan kohteen sijainti

- Näiden tietojen avulla kerrotaan haluttujen opasteiden tai viitan/viittojen paikat mahdollisimman tarkasti. Kartan ja mahdollisen piirroksen liittäminen hakemuksen liitteeksi on tärkeää kohteen paikantamiseksi.
- Viitoitettavan kohteen nimi -kohdassa kerrotaan palvelukohteen nimi. Tämä ei ole aina sama kuin yrityksen nimi. Kohteen nimenä käytetään yleensä erisnimeä, tunnuksen nimeä ei toisteta tekstissä. Kohteen nimi tai sitä kuvaava teksti esitetään mahdollisimman lyhyessä ja ytimekkäässä muodossa.

Viitat/opasteet

- Tästä kohdasta valitaan haluttu opaste tai viitta ja siihen halutut tunnuksat. Monipuolisia palveluja tarjoavan kohteen opastusmerkeissä voidaan esittää korkeintaan kolme kohteen tärkeimpiä palveluja kuvaavaa tunnusta.
- Hakemukseen liitetään vapaamuotoinen selvitys opastettavan kohteen tarjoamista palveluista ja aukioloajoista.
- Lisäksi tässä kohtaa esitetään opasteisiin halutut tekstit esim. maaseutuyrityksen yhteydessä "Mansikoita", "Mökkejä" jne.

Liitteet

Hakemukseen on liitettävä ote perus- tms. kartasta, johon on merkitty palvelukohteen sijainti sekä tarkempi kartta tai piirros, josta ilmenee opasteen/viitan suunniteltu sijaintipaikka. Jos haetaan muutosta ennestään olevaan lupaan, hakemukseen liitetään kopio luvasta ja jos mahdollista kuva nykyisestä opasteesta.

Lisäksi eräitä tunnuksia haettaessa mukaan liitetään ao. suosituksenantajan lausunto. Muun muassa Suoramyyntipaikka -tunnuksen käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus. Lisätietoja julkaisussa "Palvelukohteen viitoitus", TIEH 2000021-07.

Hakemuksen lähettäminen

Hakemus lähetetään postitse:

Pirkanmaan ELY -keskus
Luvat
PL 297
33101 Tampere

tai sähköpostilla liikenteen.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

Luvan myöntäminen

Palvelukohteen taso ja sijainti määrittelevät, minkälainen opastuslupa ja mitkä tunnuksat kohteelle myönnetään. Lupapäätöksessä ja lupaehdoissa määritellään opastusmerkkien koko ja sijainti. Luvansaaja hankkii, pystyttää ja kunnossapitää opastusmerkit kustannuksellaan.

Julkaisusarjan nimi ja numero Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2011				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Juha Hämäläinen, Aki Nurmilaukas ja Marjaana Huhta (Sito Oy)		Julkaisuaika Lokakuu 2011		
		Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Etelä-Karjalan palvelukohteiden opastussuunnitelma				
Tiivistelmä Tässä työssä palvelukohteiden opastussuunnitelma tehtiin yhteistyössä Etelä-Karjalan keskeisten sidosryhmien (Etelä-Karjalan liitto, GoSaimaa, Imatran kaupunki, Lappeenrannan kaupunki, Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja keskitetty lupapalvelu (Pirkanmaan ELY-keskus) kanssa. Suunnitelman laatimisessa kuultiin myös muita lausunnonantotahoja. Alueellisen suunnitelman teossa huomioitiin nykytila, maakunnallisen opastussuunnitelman linjaukset, sidosryhmien näkemykset ja odotukset, nykyohjeistus, uudet tieliikenneasetuksen mukaiset liikennemerkit ja seudulliset tieverkko muutokset. Suunnitelma palvelee erityisesti keskitetyn lupapalvelun luvanmyöntöprosessia (toiminut Tampereella Pirkanmaan ELY-keskuksessa 1.10.2006 alkaen), piiritason yhdyshenkilöitä ja eri sidosryhmätahoja. Edellinen alueellinen palvelukohteiden opastuksen yleissuunnitelma oli laadittu vuonna 1991, jonka päivittämiselle oli selkeä tarve.				
Asiasanat Etelä-Karjalan maakunta, alueellinen palvelukohtainen opastussuunnitelma, palvelukohdeyritysten mukainen opastettavuus, opastettavien palvelukohdeyritysten opastuksen laajuus, yhdenvertaiset ja tasapuoliset opastusratkaisut				
ISBN (painettu) 978-952-257-343-8	ISBN (PDF) 978-952-257-344-5	ISSN-L 1799-1951	ISSN (painettu) 1799-1951	ISSN (verkkopainettu) 1799-0610
Kokonaissivumäärä 54		Kieli Suomi		Hinta (sis. alv 9 %) –
Julkaisun myynti/jakaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola, puhelinnumero 020 636 0090 (vaihe) Julkaisu on saatavana myös verkossa: www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut				
Julkaisun kustantaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika Kopijyvä Oy, Kouvola 2011				